

1. izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/1.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво:
Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 38.
Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.
Račun pri poštn. šekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 6. marca.

Danes je došel v Beograd poslanec HRSS gosp. Predavec, da izroči predložitve narodne skupščine poverilnic na večje število radičevskih poslancev. S tem stopa v akutni štadij vprašanje imenovanja opozicijskega bloka, čigar glavna naloga ostaja slej ko prej v tem, da se vrže homogena radikalna vlada in z njo radikalni režim.

V tem, da je treba strmoglaviti režim, ki se naslanja samo na eno plečo, režim, ki živi od podkupovanja Turkov in Nemcev iz državnih sredstev ter na račun jugoslovenskih nacionalnih interesov, režim, ki je dokazal neverjetno korupcijo ter uvedel na škodo vsega prebivalstva pogibeljno gospodarsko politiko, je poslanec opozicijskih grup solidarna in prepričana na poštena jugoslovenska javnost, da demokratijskega kluba, ki se je vrtila danes v Beogradu, je z enodušnimi glasovi poslancev znova potrdila, da je samoradniški režim smatra v vseh okoliščinah za zlo, ki ga je treba čim prej odstraniti, ako nečemo, da naša radi njega trpela država in narod nepopravljivo škodo. Nezadovoljstvo proti radikaliji se ne izraža v govorjenju le v Sloveniji, nele na Hraskem, v Bosni in Dalmaciji, marveč tudi v Vojvodini, v Makedoniji in nič manj v sami Šumadiji.

V katerem času se bodo razvijali politični dogodki v prihodnjih dneh, se ne da proročati. Taktika ofenzive in obrambe bo igrala veliko vlogo. Tudi ne da reči, v kateri obliki se bo pokazal končni uspeh akcije opozicijskega bloka. Pri takih dalekosežnih dejanjih je treba vedno računati z različnimi eventualitetami; kajti na končno rezultante vplivajo različne komponente, katerih sila in moč se ob takih priključkih rada pokaže šele v štadiju napetosti in odločilnega boja.

Naj si je pa že kakor hoče v prihodnosti, že to, kar se je dosedaj dogajalo, dokazuje resno vojno, prelomiti s danostjo ter mesto nje postaviti lepši in boljše bodočnost. Tej krepki volji ne more danes v državi nihče več upirati. Kriza vlade je postala neizogibna in z njo kriza celega dosedanjega režima. Obnovitev radikalnega bloka 1923. se nam zdi izključena.

Preko teh vprašanj našega političnega življenja pa se pred nami odpira nova perspektiva, ako pomislimo, da se z opozicijsko akcijo tesno zveza tudi parlamentarna akcija radičevskih poslancev. Ako uspe šefu demokratske stranke gosp. Davidoviću, da pridejo radičevski poslanci v narodno skupščino, in ni več dvoma, da bo tako, pa s tem storjen velikanski korak v notranji konsolidaciji naše države.

Res je, da so radičevci še v nedeljo stali o sebi parlamentarnega zastopstva HRSS komuniké, ki izliva najprijetnejša patrijotična čustva. Toda njihov prihod v jugoslovenski parlament desavuiru njihove besede. Z izročitvijo poverilnic, z verifikacijo mandatov in s prisegno zvestobe kralju in narodnemu edinstvu so tudi za politično gosp. Radiča postavljeni novi mejniki. Naj njegovi poslanci in on potem objavljajo in zagotavljajo še toliko, da držali ob prisegi fige v žepu, nikdar ne bi izbrisali dejstva, da so dejansko priznali skupen parlament. To je pot, ki vodi v nove smeri. Treba jim je preko tega visokega zidu, da pridejo od politike negacije k politiki realnosti. Po brkljih inkusnjah, ki se je izlivel gosp. Radič v Londonu, Rimu in po petletni brezplodni in baš za hrvatski narod toliko škodljivi politiki, ki bi bilo pričakovati, da začne tudi pri zastopnikih hrvatskega ljudstva formalno politično naziranje, ki bi moglo biti v velik blagor celokupne države.

Začetek je storjen.

Sistiranje kuluka?

Beograd, 6. marca. r. Ogorčenje nad razpisom kuluka je prispilo radikalne poslanke iz Vojvodine in Bosne, da so predložili vladi zahtevo, naj se ukine sistiranje kuluka za to leto, ki je predloženo na podlagi izdelanega pravilnika. Skoro verjetno je, da se kuluk to leto še ne bo izvrševal in vlada v radikalnih krogih uverjenje, da bo vlada pristala na predlog omenjenih poslancev.

KRALJ IN KRALJICA POSETITA RIM V MAJU.

Rim, 6. marca. j. V dobro informiranih krogih se zagotavlja, da bo jugoslovenska kraljevska dvojica, ki je baje odpovedala svoj poset v Rimu, vendarle odšla v glavno mesto Italije in sicer 8. maja. Kraljevska dvojica bo posetila tudi Vatikan.

Radičev odposlanec v Beogradu

VČERAJ JE PRINESEL POSL. PREDAVEC 60 POVERILNIC RADIČEVSKIH POSLANCEV V BEOGRAD TER JIH DANES IZROČIL — PREDAVČEVE KONFERENCE IN IZJAVE.

Beograd, 6. marca. p. Danes zjutraj je prišel v Beograd odposlanec HRSS Josip Predavec. Njegov prihod je ostal neopažen, ker posl. Predavec ni odpotoval iz Zagreba, temveč je predvčeršnjim odšel v svoj rodni kraj Dugo selo, odkoder se je sinoči odpeljal v Beograd. Vlada vsled tega o njegovem prihodu ni bila obveščena. Ob 9. dopoldne je prišel Predavec v narodno skupščino. Ker so radikalni listi zadnje dni neprestano ponavljali, da so si radičevci zopet premislili, je bilo presenečenje veliko. Med radikalni je vest o prihodu Radičevega odposlanca delovala kakor bomba.

Takoj po svojem prihodu je posl. Predavec poiskal poslance drja. Spaha in je imel nato z njim in drjem. Korošcem kratek sestanek. Konferenca z gosp. Davidovićem se ni mogla vršiti radi seje glavnega odbora in poslanskega kluba DS.

Posl. Predavec se je udeležil seje muslimanskega kluba ter je nato sprejel zastopnike časopisa, katerim je podal izjave o pomenu svojega prihoda.

Izjave radičevskega odposlanca.

G. Predavec je izjavil sledeče: Odbor HRSS je sklenil, da bo podpiral akcijo opozicijskega bloka in bo v to svrhu uporabil vsa sredstva, ki jih ima na razpolago. Podrobnejše podatke boste dobili od gospodov, ki vodijo ta blok, t. j. od Davidovića, Korošca in Spaha. Jaz samo izvršujem sklepe HRSS in sem prinesel pooblastila za verifikacijo naših mandatov. Nedeljska seja hrvatskega narodnega zastopstva je sklepe vodstva HRSS soglasno odobrila. Vesti, da se je pokazal pri sklepanju nesporazum so, neresnične. Manjšina se je popolnoma uklonila želji večine. Sebi opozicijskih skupin imajo sedaj določiti število poslancev, ki naj pridejo v Beograd, da se vrže vlada. Na opasko dopisnika «Jutra» zakaj nočejo priti v Beograd vsi poslanci HRSS, je Predavec odgovoril: Znano vam je, da je velik del poslancev hrvatskega naroda po svojem poklicu seljaškega stanu. Zaposleni so s svojim delom in ne morejo zapuščati svojega doma. Vendar smo pripravljani dati toliko število poslancev, kolikor jih je potrebno, da se podpre akcija opozicijskega bloka. Ako bo potrebno, bomo poslali vse poslance. O tem bomo govorili na popoldanskem sestanku z g. Davidovićem. (Ta sestanek se ni vršil, radi tega, ker je bil Davidović zadržan na seji demokratske stranke). Za tem je Predavec zavrnil radikalne vesti o oklevanju HRSS ter je izjavil, da bo jutri dopoldne izročil poverilnice poslancev HRSS predsedništvu narodne skupščine. Ko bodo mandati verifikirani, doposlo poslanci v Beograd. Procs verifikacije mandatov se mora izvršiti po običajni praksi in v smislu poslovnika. Mi verujemo, da se radi nas ne bo kršil poslovnik. Toda pripravljeni smo tudi na iznenadenja s strani radikalcev in zloraba z one strani ni izključena. Svrha našega prihoda v Beograd ni borba proti srbskemu narodu, pač pa boj proti režimu in koruptnemu sistemu. Radi tega verujemo, da se bo med Srbi našlo dovolj ljudi, ki bodo znali preprečiti namerne radikalce, ki nam hočejo preprečiti prihod v parlament, ki ga tako željno pričakujejo. Predavec ostane v Beogradu še par dni, da se natančno pouči o politični situaciji. Radič je o položaju obveščen telefonično. Razen tega so odpotovali na Dunaj trje hrvatski poslanci, da ga še osebno informirajo. «Poverilnice Stjepana Radića nisem prinesel, ker jo namerava prineseti Radič sam, ko pride v parlament.»

Na vprašanje dopisnika «Pravde» ali so radikalci stali radičevcem kakšne nove poudbe, je Predavec odgovoril, da radikalci tega niso storili in da bi to tudi ne imelo nobenega smisla. Med radikalci in Hrvati so prekinjene vse zveze. Radikalci bi mogli pri Hrvatih izbrisati slabi vtis, ki so ga «napravili» nanje, le tedaj, ako bi dokazali to z dejanji. To pa se mu zdi izključeno. Najboljša rešitev položaja je, da se čimprej izvedejo volitve, v katerih bi se pokazalo pravo mišljenje naroda. Bilo bi fatalno za Srbe in za Hrvate, ako bi srbski narod odobril in priznal koruptno delo radikalnega režima. Predavec je končno naglašal, da med hrvatskim narodom ne obstoji nikako nasprotstvo proti srbskemu narodu. Zato ni ovire za sporazum s Srbi.

Kriza vlade neizogibna

PAŠIĆ NAMERAVA DEMISIJONIRATI TAKOJ PO PRIHODU RADIČEVCEV. — ZADNJE INTRIGIRANJE RADIKALOV.

Beograd, 6. marca. r. Danes popoldne ob 17. do 21.30 se je vršila seja vlade. Bila je posvečena izključno vprašanju notranje politične situacije, ki jo za radikalce postala kritična. Razprava se je vršila pod vtisom prihoda radičevskega delegata in posvetovalnj opozicijskih skupin.

Zo ves dan se širijo vesti, da so radikalni na podlagi informacij, ki so jih dobili glede mišljenja drugega nstavnega faktorja o položaju, sklenili opustiti dosedanje nekatere svoje taktične namere. Izgleda, da se bo verifikacija radičevskih mandatov izvršila brez večjih zaprek. Izkazalo se je tudi za nemogoče, da bi vlada po sprejetju preračuna mogla odgoditi parlament, ker krona vtraja na tem, da se takoj po budžetu nujno razpravlja in končno sprejme invalidski zakon. Zato je verjetna vest, da bo g. Pašić v trenutku, ko pridejo radičevski poslanci v Beograd poslal demisijo. Kakor se zadržuje, je vlada na svoji današnji seji v tem oziru že storila konkretne sklepe. «Pravda» ve poročati, da je demisija sklenjena stvar.

Radičevci in zemljoradniki

Beograd, 6. marca. p. Nocoj ob pol 6. uri se je vršila seja zemljoradniškega kluba, kateri je prisostvoval Radičev delegat posl. Predavec. Na seji se je razpravljalo načelno o možnosti ožjih stikov med obema strankama in event. sodelovanju v parlamentu. Razprava je bila zaenkrat informativnega značaja. Srbski zemljoradniki so posl. Predavcu izjavili, da želijo ožjih stikov s HRSS.

Glede opozicijskega bloka je nastal v zemljoradniških krogih preokret ter bodo zemljoradniki najbrž bloku ofcielno pristopili.

Razgovori o tem se jutri nadaljujejo.

SPORAZUM Z NEMCIJO PODPISAN.

Beograd, 6. marca. r. Danes popoldne ob 17. uri je bil podpisan sporazum glede nabav na račun reparacij naši državi in Nemčiji.

Demokrati pred odločitvijo

VČERAJ JE PRIČELA VAŽNA SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA, KI SE DANES NADALJUJE. — REZIM SE MORA ZRUŠITI. —

Beograd, 6. marca. p. Danes dopoldne se je pričela seja glavnega odbora demokratske stranke in demokratskega poslanskega kluba. Seja je bila proglašena za strogo tajno.

Po otvoritvi je podal predsednik Ljub. Davidović obširen referat o osnovah in o poteku dosedanjih pogajanj za opozicijski blok ter je predložil, da se program opozicijskega bloka odobri.

Davidovićev referat je spopolnil se posl. dr. Vojta Marinković s podrobnimi pojasnili glede samopravnega programa opozicijskega bloka in glede raznih taktičnih vprašanj za bodoče skupne nastope.

Nato se je razvila obširna stvarna debata, katere so se udeležili posl. dr. Grisekono, Kosta Timotijević, Pera Marković, Svetozar Gjorgjević, nakar je bila seja ob pol 1. uri prekinjena.

Na popoldanski seji je najprej podal g. Davidović pojasnila na nekatera vprašanja, ki so bila stavišana v tekstu dopoldanske debata, nakar se je razprava nadaljevala. Isto je storil dr. Marinković, nakar so govorili posl. Sečurov, Pantelić, Vilder, Pera Marković, dr. Ilija Šumenković in S. Kužendžić. Popoldanska seja je trajala od 16.30 do 19.30.

Jutri se seja nadaljuje in bo debata trajala najbrž še ves dan. Sklenjeno je, da se v razpravi izjavijo poslanci iz vseh volilnih okrožij in da se morajo čuti mišljenja zastopnikov stranke iz vseh delov države. Brzojavno je bilo pozvanih v Beograd tudi 9 poslancev, ki danes niso bili navzoči. Za jutri se pričakuje tudi prihod predsednika ljubljanske JDS drja. Žerjave.

O končnem zaključku se naravno še ne more reči ničesar. Ugotoviti pa je, da je debata pokazala popolno enotnost naziranja, da je treba storiti vse, kar je mogoče, da se zruši sedanj korupcijski radikalni režim.

Oficirji proti vladi in Venizelosu

SPOMENICA ZA TAKOJŠNO PROKLAMACIJO REPUBLIKE IN PROTI PLEBISCIITU.

Atene, 6. marca. d. Oficirska republikaška liga je zbrala podpise 2000 častnikov na spomenico, v kateri zahteva takojšnjo proglasitev republike in izjavo, da je plebiscit o vladavini nepotreben. Oficirji groze, da bodo vsi kvitirali službo, ako vlada njihove spomenice ne bo upoštevala.

Včeraj popoldne se je oglasila pri ministrskem predsedniku Kafandarisu oficirska deputacija, da mu izroči spomenico. Kafandaris se je takoj telefonično zvezal z Venizelosom, nato pa pustil deputaciji sporočiti da je ne more sprejeti. Oficirski zaupniki so imeli nato zborovanje, o katerem ni bilo mogoče ničesar izvedeti.

Atene, 6. marca. j. Vlada namerava vsa one oficirje, ki so podpisali protestno izjavo proti vladni politiki kaznovati z disciplinarnimi kazni.

Rim, 6. marca. j. Po vesteh «Stampes» iz Aten, postaja politični položaj na Grškem vedno bolj zapleten. Govori se že o predstojećem odpotovanju Venizelosa, ki je baje izjavil, da bo zopet odpotoval v Francijo ter prepustil Grčijo svoji usodi, ako njegovi nasveti in njegova posredovanja med strankami ne bodo imeli uspeha. Ni izključeno, da se je Venizelos odločil v to na podlagi demarša, ki so jo storile pri njem razne častniške delegacije, ki so protestirale proti vladni politiki in ki odlično zahtevajo, da se mora vlada odločno izreči za republikanizem.

Volilna reforma v Franciji sprejeta

Pariz, 6. marca. j. Francoski senat je danes s 142 proti enemu glasu sprejel od zbornice sprejeti predlog glede volilne reforme. Vsa levica se je vzdržala glasovanja.

Nova belgijska vlada

Pariz, 6. marca. s. Kakor poroča «Matin» je Theunis definitivno sprejel za petno sestavo vlade. Novo ministristvo bo sestavljeno takole: predsedstvo in finance Theunis zunanje ministristvo Hymans, narodna obramba Longueville, železnice Pouillet, gospodarske zadeve Tancidiffere, znanost in umetnost dr. Nolf, pravosodje Masson, poljedelstvo baron Ruzette.

Trečja stranka v Ameriki

London, 6. marca. j. Po vesteh iz Washingtona namerava senator Johnson ustanoviti tretjo stranko «Farmer Labour Party», ki bo nastopila že pri prihodnjih predsedniških volitvah. Johnson utemeljuje svoj korak s petrolejskim škandalom, ki je pokazal, da so tako demokrti, kakor republikanci kompromitirani in da je zato nujna potreba, da se ustanovi nova, «čista» stranka.

USTOLIČENJE NOVEGA TRŽAŠKEGA SKOFA.

TRST, 6. marca. e. Danes popoldne je prispel iz Gorice v Trst novi tržaško-koprski škof dr. Alojzij Fognar. Na postaji so ga pozdravili zastopniki državnih in mestnih oblasti in veliko število duhovščine. Jutri opravi škof službene posete, v nedeljo dopoldne pa bo slovesno ustoličenje v stolnici sv. Jušta.

PRED KONCEM BANČNE STAVKE V AVSTRIJI?

Dunaj, 6. marca. s. Pogajanja med zastopniki bank in bančnih nastavljenecv so se pozno zvečer pod predsedstvom zveznega kancelarja dr. Sepla nadaljevala. Zastopniki bank so v vprašanjih blagajniških ur in pragmatizacije pogodbenih nastavljenecv zelo popustili. Pogajanja so pred koncem. Računa se, da se bo delo vzpostavilo v soboto.

BANČNA STAVKA TUDI V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 6. marca. h. V krogih bančnih uradnikov se v zadnjem času opazja živahno gibanje za povišanje plač. Razpokošenje med uradnistvom je zelo bojevitvo.

ODPRAVA CARSKEGA POSLANIŠTVA V BEOGRADU.

Beograd, 6. marca. r. Oddelek za tisk v ministristvu zunanjih poslov je izdal nastopni komuniké: Ker je politična mislija tukajšnjega ruskega poslanništva prenehala, je g. Strandman, dosedanj poslanič v Beogradu poverjen s tem da čuva interese ruskih emigrantov v Jugoslaviji. — Ta ukrep se smatra kot prvi korak za zblizanje s sovjetsko Rusijo.

NAŠA SVOBODNA LUKA V SOLUNU.

Rim, 6. marca. j. Kakor javljajo iz Soluna, je jugoslovenska komisija za določitev mej svobodne cone v solunski luki prispela tja kaj ter že pričela s svojim delom.

Inozemske borze

6. marca.

CURIH: Beograd 7.20, New-York 578.1250, London 24.85, Pariz 23.32, Milan 24.78, Praga 16.7550, Budimpešta 0.011, Bukarešta 305, Sofija 4.10, Dunaj 0.008150.

TRST: Beograd 28.90 do 29.20, Dunaj 0.0328 do 0.0333, Praga 67.10 do 67.50, Pariz 94.25 do 94.75, London 100.20 do 100.45, Newyork 23.20 do 23.35, Curih 402 do 405, dinar 29 do 29.25, dolar 23.20 do 23.35, curiški franki (20 zlatih) 89 do 89.50, uradni tečaj zlate lire 461.22.

DUNAJ: Devize: Beograd 880 do 884, Berlin 15.35 do 15.90, Bukarešta 308 do 370, London 804.700 do 805.700, Milan 3084 do 3046, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 2882 do 2868, Praga 20.45 do 20.65, Sofija 490 do 494, Curih 12.265 do 12.315; valute: dolarji 70.860 do 71.260, funti 302.900 do 304.500, francoski franki 2845 do 2875, lire 3090 do 3050, dinarji 872 do 878; elektri (v tisočih): Gutmann 1400, Slaveks 670 do 690, Jesenice 28, Sečerača Osijek 1900, Slavonija 140, Trbovlje 600, Juli-Sud 540, Anglobank 828, Bankverein 193, Landerbank 828, Siemens 234, Alpine 691, škoda 1272.

PRAGA: Beograd 44, Dunaj 4.90, Berlin 7.76, Rim 151.25, Budimpešta 5, Pariz 142.8750, London 150.6750, New-York 85.10, Curih 610.50.

BERLIN: Beograd 5.48, Dunaj 6.38, Milan 18.15, Praga 12.21, Pariz 17.16, London 18.055, New-York 4.19, Curih 72.82.

LONDON: Beograd 845, Berlin 19.25, bilijonov, Pariz 107.35, Italija 100.81, Svica 24.85, New-York 429.87, Dunaj 305.000, Bukarešta 820, Budimpešta 240 tisoč, Praga 148.87, Varšava 40.000.

NEW-YORK: Beograd 128.75, Berlin 22.25, London 429.81, Pariz 897, Svica 17.20, Italija 428, Dunaj 14.12, Budimpešta 19, Praga 289.75.

Dobrovoljska debata v Narodni skupščini

p. Beograd, 6. marca.

Današnja seja narodne skupščine se je pričela dopoldne ob desetih. Na dnevnem redu je bila interpelacija zemljoradnika Vujića na predsednika vlade Pašića, radi nedostatkov in zlorab pri ureditvi dobrovoljskega vprašanja.

Prvi je govoril poslanec Voja Lazić, ki je utemeljeval interpelacijo ter pojasnil, da je bila stavljena na predsednika vlade radi tega, ker je imel tačas, ko so se formirale dobrovoljske legije in ko se je legionarjem toliko obetal, vso moč v svojih rokah baš Nikola Pašić. Prav radi važnosti tega vprašanja mora odgovarjati predsednik vlade, ne pa vojni minister. Zatem je kritikoval slabo administracijo v vojnem ministertvu, kjer vlada glede dobrovoljcev popoln kaos. Danes se sploh ne ve, kdo je bil dobrovoljec in kdo ne. Število doslej še ni ugotovljeno. Dobrovoljske certifikate so dobili ljudje, ki sploh niso bili dobrovoljci.

Prvi je odgovarjal vojni minister, general Pešić, ki je izjavil, da je storil vse, kar je bilo v njegovih močeh, da da moralno in gnetno priznanje dobrovoljcem. Vsi dobrovoljci, ki so stopili v jugoslovensko vojsko leta 1918, so dobili poveljnike, na podlagi katerih morejo

zahtevati vse pravice, ki jim po zakonu pripadajo. Teh poveljnic je bilo izdanih okoli štiriideset tisoč. Sporne slučaje rešuje interministerijski komitet pod predsedvom ministra socialne politike. Interpelant Vujić je odgovarjal, da se vlada po krivdi predsednika Pašića ni ozirala na tovariše, ki so se borili v Odesi, Dobružu in Solunu. Ostro je naglašal slučaje, da so se izdajale poveljnice ljudem, ki sploh niso bili dobrovoljci. Zahteval je, da se to popravi in da se v bodoče take zlorabe preprečijo.

Poslanec Moskovljević je povdarjal važnost akcije, ki so jo vršili naši dobrovoljci na Ruskem. Minister Pešić je nato izjavil, da se bo potrudil preprečiti zlorabe, ki so se vršile, in kaznovati krivce ter pripomoči dobrovoljcem do njihovih pravic.

Interpelant Vujić je predlagal, da se ustanovi komisija, ki naj prouči zlorabe in predlaga krivce v kaznovanje. Ta dnevi red je sprejel tudi vojni minister, nakar ga je odobrila narodna skupščina.

S tem je bila seja zaključena in je bila prihodnja odredjena za jutri dopoldne ob 9. z dnevnim redom: nadaljevanje proračunske debate.

Burna otvoritev češkega parlamenta

IZJAVA MIN. PREDSEDNIKA ŠVEHLE O KORUPCIJSKIH AFERAH.

h. Praga, 6. marca.

Danes je bila otvorjena pomladanska seja parlamenta. Takoj po otvoritvi se je prišlo do viharnih prizorov. Ze pred pričetkom se je opazalo v kuloarjih in v sejni dvorani, ki je bila močno zasedena, da je nekaj v zraku. Govorilo se je o velikih demonstracijah, ki bi zaradi zadnjih afer glede benecina in spirita, v katere je zapletenih več politikov in državnih funkcionarjev, ovirale pričetek parlamentarnega dela. Seja se je zakasnila za trideset ur. Ko je predsednik zbornice Tomašek otvoril sejo, so pričeli komunisti z velikanskim krikom. Klicali so: Proč z vlado reakcije in korupcije! Razpišite nove volitve! Nastal je velik hrup, valed katerega so niso mogle slišati besede predsednika. Med voditeljem komunistov Šmeralom in češkimi narodnimi socialisti je prišlo do ostrih konfliktov. Obstojala je nevarnost, da bo prišlo do dejanskih spopadov. Komunistični poslanci Haken je postavil pred sedež ministrskega predsednika steklenico z bencinom, ki je imela na zamašku zastavico v barvah republike. Ministrski predsednik Švehla je vrgele steklenico na tla. Pri tem je zastavica padla iz zamaška. Drug poslanec je vrgele steklenico na hodnik, kjer se je razbila. V tem trenutku se je začel po vsej dvorani velik smrad po spiritu.

Končno pa je vendarle nastal mir in predsednik Tomašek je mogel prečitati razpise predsednika republike, s katerimi se zaključuje jesensko zasedanje in otvori pomladansko zasedanje. Predčitalo se je tudi odločilno pismo na bivšega ministra Tučnega. Nato sta prisegla dva poslanci, in sicer en Slovak in en Madžar. Predsednik Tomašek se je nato v toplih besedah spomnil smrti bivšega ameriškega predsednika Wilsona. Pri tem so nemško-nacionalni poslanci zapustili dvorano, kar je izzvalo klice protesta pri večini. V znak žalosti se je seja prekinila za 10 minut.

V zopet otvorenji seji je med napetostjo spregovoril ministrski predsednik Švehla o znanih aferah. Izjavil je: Češkoslovaška javnost je na polnjenju z nezaupanjem. Vendar p. nimamo absolutno nobenega vzroka bati se jasnosti. Korupcijske afere, kakor so se zadnji čas dogodile pri nas, je dejal Švehla, se dogajajo v vseh delih novega in starega sveta. Stalne škandalske afere pomenjajo teroriziranje javnosti, proti kateremu bo vlada odločno nastopila. Ničesar ne bomo opustili, da odstranimo profesionalce

terorja. Odloženi smo nastopiti za čast republike in našli bomo sredstva, da izženemo te farizeje iz templja pravice. Izjava ministrskega predsednika je bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Češkoslovaška javnost se že več tednov sem vznemirja radi odkritja raznih korupcijskih afer. O takozvani spiritalni aferi smo že poročali. Zveza češkoslovaških spiritalnih tovarn, kateri je načeloval bivši senatni predsednik Prašek, je imela ogromen fond, iz katerega je podpirala posamezne stranke in menda tudi politike. Govori se, da je bilo razdeljenih 35 milijonov Kč. Znano je, kako je predsednik republike Masaryk z odklonitvijo noveletne avdienco gosp. Praška spravljal stvar v štadij razčiščenja. Kot žrtvi sta padla Prašek in pa narod. soc. minister pošte Tučný. Afera se ni do kraja razčiščena.

Pričetkom marca pa je prišel novi alarm. V vojnem ministertvu so odkrili družbo oficirjev - referentov, ki so zadnja leta, podkupljeni z velikimi vsotami, oddajali dobavo benecina za armado družbi «Naftaspol», ki je za višje cene dobavljala slab bencin in oškodovala češkoslovaško državo za približno 15 milijonov Kč. Več oficirjev je bilo aretiranih, pa tudi nekaj civilnih oseb, med njimi glavni urednik uradnega lista ministrski svetnik S v a t e k. Preiskava se vodi z največjo strogostjo.

Komunistični listi namigujejo zadnje dni z novo afero. Gre baje za izvoz konj in masti in kompromitiranih da je več odličnih politikov. Dokumenti o tem da ima neki odvetnik v Varšavi ...

Ni dvoma, da so te afere zelo zastrupile politično atmosfero. Nemci in komunisti jih spretno izrabljajo.

Konflikt med komunističnim voditeljem Šmeralom in narodnimi socialisti ima sledeči povod: komunisti najbolj obtožujejo narodne socialiste, da so dobili iz spiritalnega fonda največje zneske. Narodni socialisti se ostro branijo in so zadnje dni v svojem časopisu obtožili Šmerala, da je bil za časa Avstrije c. kr. policijski špijon. «Česke Slovo» izrecno zatrjuje, da ima za to dokumentarne dokaze. Dr. Šmeral je bil, kakor znano, pred prevratom poslanec v dunajskem parlamentu in voditelj takozvane desničarske struje v češki socialni demokraciji. Danes je glavni zaupnik moskovskih boljševikov na Češkem.

Of. nziva

Ljubljana, 6. marca.

Razumljivo je za radikalno strategijo, da uravnava svoje glavne sile proti radičevcem. Pogoduje ji radičevska ideologija in Radičeve dosedanje politične kvalitete; treba je le z močnim grmenjem najavljati pretečo «razdržalno» buro, obenem pa s skritim pritiskom in odprtimi grožnjami pripraviti Radiča k preokretu — in opozicijski blok bi zašental, radikale bi zatrujili, da so spet enkrat rešili domovino. Mora se reči, da radikalski trik s tretiranjem radičevstva opravlja svojo funkcijo v polni meri. «Samouprava» (5. III.) je prinesla poseben članek pod naslovom: «Kaj hoče Radič?» Pravi, da ničesar drugega ko nove volitve. Zakaj? Ker hoče z nečim zavarati svoje utrjene in razočarane seljake; stagnacija ubija vsak pokret, zato Radič želi volilno borbo zdaj, ko se mu zdi, da premore nekaj dobrih parol in računa, da bo oskubil tudi dr. Korošca in Spaharja. Če ni hujskega, tedaj «Samouprava» slabo opravičuje radikalski ogenj proti prihodu radičevcev. Saj Radič je namere sam ne taj v svojem «Slobodnem domu» in tudi opozicija jo dobro pozna. Radikale pa ne morejo oporekati, da je čas za nove volitve dozor, dopoldrugetno vladanje radikalsko-turškega režima zbija ljudsko godo. Tudi to stoji,

da radičevci najavljajo definitivni sporazum o bistvenih spornih točkah šele na osnovi volilnih rezultatov. A kaj, če pri novih volitvah dobi večino ideja narodnega in državnega edinstva? Najprimitivnejša logika bo zahtevala, da se federalisti odrečejo svojim revizionističnim postavkam, prav tako, kakor zdaj Radič v optimističnih izgleh najavlja končni sporazum «na osnovi ljudske volje». Simulirana bojazan radikalov pred Radičevim zmagom pa ni toliko kakor je v resnici pred zopetnim ojačenjem jugoslovanske demokratske ideologije, ki bi jih zbadlo huje kot nadaljnja papirnata vojska radičevcev in ostalih federalistov.

Radikalno bombardiranje radičevcev je le šanca k sistematični gonji proti ostali opoziciji. Zato pa prinaša današnja «Samouprava» (6. III.) oster napad na Radičeve «zaveznike», v glavnem seveda na Ljubo Davidovića in demokrate. Kako se morejo demokratski voditelji, med njimi celo Sv. Pribičević, sporazumeti z radičevci? To bi rada vedela «Samouprava», četudi ji je bilo že stokrat povedano, toda njej konvenira obskurno premlevanje in prevračanje dejstva, da opozicija prevzame tekoče državne posele, jih dovrši vsaj toliko pošteno kakor radikalsko-turška vlada in nato s popolno odgovornostjo izstopi pred ljudsko glasovanje. «Samoupravino» zaverovanje, da Pribičevićeva «akupina» vendar ne more s Davidovičem v

defetistično propast, je prav tako malenkostno, kakor mačje božanje dr. Korošca. «Samouprava» pravi, da dr. Koroševci ljudje v Sloveniji razenajo z avtonomijo, v Beogradu pa je direktno nikdar ne zahtevalo. Zastran tega si «Samouprava» zasloni dela preglaivce, ker to uvidevajo tudi dr. Koroševci volitvi sami. Smešna pa je njena grožnja, da bodo «radikaleci po Sloveniji razvili najostrejšo borbo». To je strašilo za deca, pa še ta se smeje, saj celo ona pozna radikalske Pappenheimerje okrog ljubljanskega konzorcija ...

Naglo lansiranemu radikalskemu alarmu, da Radič ne pusti svojih poslancev v Beograd, (ljublanski radikalski reptil prihaja, kakor povsod, tudi tu za 24 ur prepozno), je sledilo hitro iztizenje. V Beograd je dospel radičevski delegat Predavec s 60 poveljnici, istočasno pa se je sestel glavni odbor DS, ki končnovaljavo rešuje o programu in taktiki opozicijskega bloka.

Potvarjalci zgodovine

«Slovenec» si zadnje čase silno prizadeva, da bi z lažmi in zavijanjizabrisal sramoto, ki jo je uprizarjala katoliška duhovščina v dobi svetovne vojne, s tem, da napravila rimsko - katoliško cerkev za najbolj vdano služabnico in podpirateljico vsega nasilnega brezpravja in dolgoletnih zverstev strahovite vojne. Rimovci so vojno aktivno podpirali, razglisili so jo za «sveto» in za «pravično». Katoliška duhovščina je poglala na tisoče in tisoče svojih vernikov na najbolj eksponirana mesta na vseh frontah, katoliško čenopisje je ves čas svetovne vojne, skoraj tja do prevrata, stalo v službi habsburških krvnikov. Klerikalna parola je bila: zadnjo kapljo krvi našega ljudstva za Franca Jožefa in za Karla in zadnjo mrvico imetka za nemško gospodo. Protestantski W.P. in mohamedanski sultan sta bila proglašena za varovanca — Marije Device ...

Rimski papež, o katerem piše «Slovenec», da je «oče vseh», je stal z vso odločnostjo na strani onih, ki so d. l. alarm za svetovno vojno. Na strani Avstrije, Nemčije, Turčije in Bolgarije je bila samo še papeška kurja. Zalo-tana resnica, da so Rim in njegovi služabniki na vso moč podpirali vojno, kalnje ter stali na strani sovragov tudi našega naroda, je v zgodovini tako utrjena, da se jezuitje okoli «Slovenca» zaman trudijo jo falsificirati.

Spanija v Maroku

London, 6. marca. s. Časopisne vesti iz Gibraltarja velijo, da so španske čete pri bojih v Maroku imele zelo težke izgube. Španska tajska legija je bila skoraj popolnoma uničena. Melila gori. Nadalje se javlja, da so se španske čete, ki bi se morale vkrcati za Maroko, uprle.

Fašistovska revolucija v Spaniji je bila reakcija v vojaških krogih na slabotno politiko prejšnje vlade v Maroku. Direktorijalna vlada de Rivero je zatrla vala že v svojih prvih enunciacijah, da namerava z največjo intenzivnostjo in odločnostjo obnoviti ugled Spanije v severni Afriki in okrepiti nje gospodstvo v koloniji.

Ni brez interesa motriti nagibe, ki vodijo Spanijo, da tako trdovratno tišči v Afriko. Navadno je gospodarska podjetnost ona sila, ki podžiga evropske države, da si iščejo kolonij po kontinentih; kolonije naj jim služijo v svrhu pridobivanja hranil ter industrijskih sirovin in jim nudijo primeren trg za prodajo industrijskih izdelkov ter za trgovino sploh. O takih nagibih je pri Spaniji težko govoriti, zakaj nepodjetna in siromasna Spanija niti domačih ekonomskih možnosti ne izrablja; njena rudniška in industrijska podjetja se nahajajo po velikem delu v rokah tujega, največ angleškega kapitala. Sicer je v zadnji dobi v tem oziru opaziti precej preokreta na bolje, ali vendar se o gospodarski zrelosti države še dolgo ne more govoriti.

Da si Spanija hoče na vsak način osvojiti in obdržati teren v Maroku, pri tem igra veliko vlogo težnja, imeti v rokah vsaj afriško obalo gibraltarske ožine, katere evropska stran je v oblasti Anglije. Posest te ožine ji daje vendarle zavest, da gibraltarskih vrat nimajo Angličje popolnoma v svojih rokah. Dalje je seveda na tehnični nacionalna čast, kar je bila v Spaniji vedno velika zadeva. Španci hočejo, vendarle uživati vsaj del one velike nekdanje slave, nekdanjega svetovnega gospodstva.

Pri tem pa je deželica za katero gre v Afriki, jako majhna. Ko so se Francozi na podlagi pogodbe z Anglijo najprej pravno in nato tudi faktično polastili Maroka, so saturirali pretenzije Špancev s tem, da so jim v oktobru leta 1904. prepustili precej neznamenit obrežni predel na severu nasproti Gibraltarju; pogajanja leta 1911, so določila še natančnejšo razmejitev. V teh mejah meri ves španski Maroko le okroglo 28.000 km², to je tedaj približno toliko kot Albanija, ali še manj kot dve Sloveniji; prebivalcev pa ima samo 470.000, torej niti toliko kot polovica Slovenije. Vrh tega je dežela gorata, prebivalstvo pa je ne navadno nebrzdano, neomikano in bojevito. To je oni znameniti El-Rif, primorska dežela, ki je bila že od nekdaj gnezdo najsemejših pomorskih roparjev Marokanci so ostali roparji do naših dni; marokanski sultan jim v polpretekli dobi niti z največjo pazljivostjo ni mogel zabraniti, da ne bi ubijali Rez mejo

v francoski Algir ropat in morit.

Res je, da se da tudi taka dežela pacificirati; uspehi Francije v francoskem Maroku, ki je toliko kot osvojen in miren, so priča temu. Toda za tako pacifikacijo je treba mnogo investirati, in treba jo je izvesti sistematično in odločno. Tega pa Spanija doslej ni mogla ali ni znala.

Ce bo de Rivera stvar opravil boljše, nego njegovi predhodniki, je veliko vprašanje. Doslej obeta le ustvaritev velike najemniške vojske, kar pač ni videti za Spanijo najprikladnejši sistem.

Politične beležke

Demokratski klub in mandat poslanca Reisnerja. Načelstvo JDS je prejelo sledeči dopis: Klub poslanika demokratske stranke rešio je na svoji sednici od 26. februara o pitanju mandata g. Josipa Reisnera, narodnog poslanika, da potpuno osvaja vaše gledište, t. j. da g. Reisner i dalje zadrži svoj mandat, i time sinatra ovo pitanje definitivno likvidirano i skinito s dnevnog reda. O ovome čast mi je izvestiti vas, radi znanja. Bratsko jugoslovensko pozdravije šalje sekretar glavnog odbora Agatonović. — S tem je tudi najkompetentnejši forum stranke se solidarisiral s stališčem ljubljanskega načelstva. Pri pomnjam, da je klub razpravljaval v zadevi na podlagi aktov in tudi spomenice, ki jo je dr. Ravnihar razposlal vsem strankam. Pri tej priliki naj mimogrede omenimo, da Ravniharjev memorandum tudi pri ostalih strankah ni našel nobenega odziva. Ko je pred nekaj dnevi v proračunski debati govoril posl. Reisner, ga je vsa zbornica pazno poslušala in o «demonstraciji proti besedolomstvu», katero je napovedoval g. Ravnihar ni bilo niti najmanjšega sledu... Se radikalom se je zdelo smešno se izlagati za ambicije njihovega ljubljanskega eksponenta.

Resnicoljubnost «Slovenca». Ničesar se «Slovenec» bolj ne otreša, kakor opravičenega očitka, da je SLS instalirala samoradikalni režim. Da bi prikrl svojim bralcem resnico, je «Slovenec» zadnji čas celo zatrljav, da «Jutro» ta očitek ponavlja brez vsakih dokazov. Nato smo napisali z avtentičnimi citati iz samega «Slovenca» podprto obtožnico proti SLS, katere nepobitno dokazuje ne le, da so klerikalci postavili radikalsko homogeno vlado, marveč tudi to, da so bili klerikalci najbolj vneti njeni priganjci, ki so se potem, ko se jim je posrečilo osedlati g. Pašića, na vso moč hvallili kako velike zasluge imajo na tej politiki. Včerajšnji «Slovenec» pa sedaj na naše dokaze odgovarja z zafkacijami ter se povsne celo do trditve, da smo «Slovenca» — falsificirali. Za nas ni ta nepošteni način polemike od strani glavnega glasila SLS nobeno presenečenje. Opozorjamo pa nanj one pristaje SLS, katerim se ni zamrl poslednji čut za dostojnost in katerih močnani še znajo pravilno misliti. Ako «Slovenec» že nima toliko resnicoljubnosti, da bi priznal, da naši iznešeni dokazi absolutno drže, pa naj bi vsaj molčal. Vsekako bi to bilo bolj možato, kakor pa lastne ljudi varati z novimi potvorbami in zavijanj.

«Oče vseh». To je naslov «Slovenčevega» članka, v katerem ta list dokazuje, da je rimski papež popolnoma nevtralen v mednarodnih sporih, ker je on «oče vseh». Kot nalašč prihaja iz Rima vest, da je imenoval papež za rektorja (upravnika) zavoda sv. Jeronima, ki smo ga dobili z rimskim sporazumom — Italijana. Res, lep «oče vseh», ki tako italijansko čuti, da celo za upravnika jugoslovanskega zavoda imenuje — Italijana!

Panika med podrepaši. Za pristaše podrepaske struje (radikalni barve «Jadranske banke») te dni prihajajo dan na dan neprijetne vesti. Na eni strani je jasno, da je grupa g. Stefanovića dobila premoč v radikalski centrali in da sedaj preti osveta podrepasem. Na drugi strani pa opozicijski blok preti, da ubije radikalske eksponente v državnih službah zlasti na železniški direkciji. Tako so se «vsemogočnim» gospodje pogrezili v hude skrbi. Javnost je slozna v presojanju partizanstva v državni službi: podrepasve ven, vsaka politika in strankarstvo iz državnih uradov ven!

Radičevski izvirni greh je v tem, da navzlic samozvesti kot velika stranka s 70 mandati radi nasedajo intrigam in so večat uprav otročji. Prošli petek so najavljali, da v pondeljek sigurno odinejo v Beograd, očitali dr. Korošcu, da zavlačuje svoj sklep, končno pa se večar odločili le k temu, da so poslali v Beograd poslanca Predavca s pooblastili. Nasedli so, kakor doznava «Riječ», spletki velikega župana dr. Čimlica. Ta je v pondeljek pohitel v Beograd in je, navodno po sporočilih svojih zajedničarskih zaupnikov, razodel radikalskemu glavnemu štabu, da radičevci pripravljajo za Davidovića nove pogoje, ki jih Davidović nikakor ne bo mogel sprejeti. Radikali so to izrabili s takojšnjim oznanom, da radičevcev v Beograd ne bo, in radičevci so se promptno zadržali doma. Kaj njihovega izvirnega greha pa je v dejstvu, ki se te dni splošno ugotavlja v beograjskih političnih krogih: Po lanskih volitvah so demokratski v verifikacijskem odboru zastopali najpoštenejše stališče, da je treba radičevske mandate, četudi radičevci niso poslali polnomočij, pretrgati na osnovi uradnih aktov in jih verifikirati, odnosno ako so sporni, o tem stvoriti zaključek. Če bi se bil ta predlog sprejel, bi bilo radikalcem izbito iz rok vsako orožje taktiziranja in izigravanja. Toda takrat so proti demokratom

glasovali tudi Koroševci in Spahovići. Verifikacijskega odbora. Takrat bi radičevci bili lahko izročili tudi svoja polnomočja, ker to spada še v volilni akt, četudi niso nameravali oditi v parlament. Tako pa se zdaj morajo uklanjati pretnjam, da bo verifikacija še dolgo trajala. In ta kal izvirnega greha vleče za seboj sedanjost plašljivo, neresno vlogo, ki jim rudi ugled, se preden so prestopili prag parlamenta.

Novi radičevci? Komunistično glasilo «Delavske Novice» se pričinja vneto zavzemati za federacijo balkanskih republik. Teorija ki jo razvija, povsem odgovarja starim Radičevim konceptom o poljedelsko-delavskih balkanskih republikah. Pravi, da to niso «sanje nedogledne bodočnosti, temveč že aktualna parola sedanjosti». Ker pa nato navaja, da se danes o politiki delavskega razreda v Jugoslaviji ne more govoriti, ker je razkasan v razne struje, je smatrati, da se slovenski komunisti orjentirajo v Radičevu smer, ki je «aktualno parolo sedanjosti», glede balkanskih federalističnih republik zastopal že takrat ko so komunistični poslanci bili še najnamatnejši centralisti.

Lz demokratske stranke

Nova krajevna organizacija JDS se je ustanovila v Zrečah pri Konjicah. Predsednik je nadučitelj Mravljak, namestnik lesni trgovec Veršnik, tajnik učitelj Unverdorben, blagajnik posestnik Uračun.

Seja eksekutivne JDS, ki je bila napovedana za petek odpade, ker je predsednik dr. Zerjav moral včeraj odpotovati v Beograd v neodložljivih stranknih zadevah. Valed tega je moral biti preložen tudi nedeljski shod v Trbovljah.

Po svetu

Prvi krvavi pričetek volilnega boja v Italiji. Iz Rima poročajo: V zadnjih dnevih so postali krvavi poboji med fašisti in opozicijskimi strankami prav pogosti. V Greitafmeti so napadli fašisti bivšega načelnika Pantaretija in mu zažgali dvoje hlevov. V Reggio Emilia so oblasti prepovedale svečan pogreb umorjenega bivšega socialističnega poslanca Peccinija, ki so ga fašisti ubili iz zasede. V nekem predmestju Pallia je prišlo do krvavega spopada med fašisti in fašističnimi disidenti in na obeh straneh je bilo več ranjenih, eden fašistov pa ubit. V mestu Anfonzone pri Ravenni sta bila v nekem spopadu med fašisti in komunisti težko ranjena dva fašista.

Krvavi spopadi med stavkujočimi in policijo. Badenske tvornice anilina in sode so se spile z delavci zaradi zahtevanega poviška plač. Ker delavci niso hoteli popustiti, so jih tvornice izprile in najele nove delavce. Kakor poročajo iz Ludwigshafna, so izprli delavci včeraj zjutraj s silo vdrli na dvorišče tvornice ter pregnali delavce. Uradnikom so preprečili vstop v poslopje uprave. Ko je intervenirala policija, da izprizni cesto pred tvornico, so jo delavci napadli. Z obeh strani se je ostro streljalo. Več ranjenih policijskih uradnikov so spravili v ambulanco tovarne. Pri spopadu je bilo okrog 20 oseb ranjenih, nekaj oseb pa celo usmrčenih.

Nova poslanika. Za novega poljskega poslanika v Parizu je imenovan pol. Chlapowski, član katoliške demokratske stranke v poljskem sejmju. Pariško poslaniško mesto je bilo izpraznjeno, odkar je bil prejšnji poslanik grof Zamolski imenovan za poljskega zunanjega ministra. — Za novega belgijskega poslanika v Pragi je bil imenovan dr. de. Raymond.

Iz Rumunije. Ministrski svet je predložil parlamentu zakonski načrt, ki predvideva kolonizacijo zapadnih in južnih obmejnih ozemelj po vojakih, ki so se odlikovali po vojni. Ti bodo dobili posestva 20 do 25 ha. — Pogajanja za blok opozicijskih strank so se končovaljavo razbila. Zemljoradniška stranka objavlja komunike, v katerem izjavlja, da bo zopet pričela samostojno boj proti vladi. — Pogajanja o gospodarskem dogovoru med Rumunijo in Avstrijo pričnejo dne 10. marca. Rumunski delegati za ta pogajanja odpotujejo iz Bukareste v Behtek.

Novi madžarski finančni minister. Iz Budimpešte poročajo 6. marca: V političnih krogih so bile danes razširjene vesti, da je prehranjevalni minister Bud pripravil prevezetvo vodstvo finančnega ministertva. Imenovanje Buda se pričakuje že prihodnje dni. Kakor se govori, je že prevzel vodstvo finančnega ministertva.

Dr. Šmeral — avstrijski konfident. «Česke Slovo» napoveduje objavo dokazov, da je bil dr. Šmeral, vodja komunistične stranke na Češkem, med vojno v službi avstrijske policije in avstro-ogrski konfident.

Razdržavljenje rumunskih državnih podjetij. Rumunska vlada se je bavila z načrtom, da odda po vzoru Italije pošto, železnice in druga državna podjetja v zakup privatnemu kapitalu. Valed odpora, ki ga je ta namera vzbudila v javnosti, je vlada sedaj svoj načrt deloma umaknila in bo oddala v zakup samo državna industrijska podjetja, dobiča bo pošto in železnice obdržala še naprej v državni upravi.

Seja poslovnega odbora LNP se vrši danes v petek ob 18. v sobi Spornik zveze. Radi važnosti polnoštevila udeležba potrebna. Predsednik.

Domače vesti

POST IN POMLAD.

Po pepelnici megli, ki je z vlažnim svojim tonom ovila zaspano Ljubljano, odpravila kapitalnega mačka, karakterniziral kontrast k zadnjim vročim mačkaram in prekrokanim nočem, se je večeraj debelo zasmejal solnce z neba, zabuborela po ulicah in pod Tivolijem tista stara, pa vsako leto nova pesem: «Ljuba si ti pomlad, kak' si vesela...» Dobro de meščanu nekaj nove zastojne toploti, kakor mravi se razležejo familije, vsakrži se v popoldanskih urah raztrese ljubljanski drobci, zvečer pa se pred svetlimi izložbami zbirajo radovedne gruče. Uh, pomlad se javlja, dinar se ustavlja, cene pa se še vedno gibljejo v dosadnem foxtrotu, pomladanske toalete in konfekcije ne krenejo s predpustnih mer. Zato bo letošnji post skop in ne bo mogel solidno postreči niti s slaniki niti s polenovkami.

Tu manjka originalnih predlogov; in kar mlo se mi je storilo, ko sem večeraj po naključju zopet dobil pred oči Bernotov «Najprej». Ta je včasih v Ljubljani še plinil katero originalno. Saj vam je še v spominu, kako se je postravalno zavzemal za pšenično valuto (pk); letos bi se nemara za slanikovo. Potlej je predlagal znamenite predvolitve. Pa ga Ljubljančani niso znali uvaževati in se je mož, to se pravi «Najprej» odpravil drugam. Ampak originalnost ga ni minila. V četvilki, ki jo berem, išče redakcija, večnega knjigovodstva, tujih jezikov ali vsaj — esperanta. Drugih bolezn, oziroma oglasov nima, to pa zato, kakor sam pov, ker nima naročnikov. O blaženi časi «Dolenjskih Novic», ki jih «Najprej» modernizira tam doli nekje v Krškem. Še se slovenski žurnalistiki obetajo lopi časi, posebno zdaj, ko pomlad je spet.

Ssa.

* Osemdesetletnica dr. Josipa Serneca. Na osebno željo je obhajal g. dr. Sernec to redko slavilo v obdobju rodbinskega kroga. Tekom dopoldneva in popoldneva 4. t. m. so jubilarne čestitice deputacije onih narodnih in kulturnih društev, kojih odlični delavci in podpiratelji je bil ves čas svojega neumornega dela. Zvečer mu je zapel moški zbor Celjskega pevskega društva podoknico, nakar je predsednik društev, strokovnjak učitelj Fink, slavil velike zasluge jubilara na narodnem in kulturnem polju. Odgovarjal mu je siloval slavljence s prisrčnimi besedami ter se je med drugim spominjal raznih razveseljivih dogodkov iz svojega narodnega in političnega delovanja.

* Njegov spomenik na Lovčenu. Kakor javljajo iz Beograda, je kralj Aleksander naročil kiparju Meštroviču, da iz dela načrte za Njegov spomenik in za njegovo grobnico na Lovčenu. Njegove kosti se prenesejo potem s Cetinja zopet nazaj na Lovčen.

* Kongres inženjerjev in arhitektov se vrši letos v Subotici v prvi polovici meseca julija. Po dosedanjih izglelih bo prisostvovalo kongresu preko 500 delegatov iz cele države. Raspravljalo se bo na kongresu o strokovnih tehničnih vprašanjih v zvezi s pospeševanjem našega gospodarstva.

* Institut za tropske bolezni v Skopju. Ministrstvo za narodno zdravje je izposlovalo kredit v znesku 1.000.000 Din za razne instalacije in za opremo instituta za tropske bolezni v Skopju. Institut prične še letos svoje delovanje in se bo bavil zlasti s pobjanjem malarije, ki je v naših južnih krajih zelo razširjena.

* Izročitev reškega bazena našim oblastem. Italijansko-jugoslovenska mešana komisija je končala prvi del svojega dela s prodajo reškega bazena Thon di Revel, ki ga je dobila Jugoslavija za 50 let v najem. Italijanska delegacija je odpotovala večeraj v Rim in se vrne na demijo, na kateri so čitali svoje literarne proizvode gg. Kopriva, Ferme in Krolj. Glasbeni del prireditve je obsegal Ostercevo kvartet v A-molu ter več reproduktivnih točk. Zadnjo točko programa je tvorilo izvajanje Silove tragedije «Nemo», o kateri je «Jutro» poročalo pred prireditvijo. Akademija je uspešno zadovoljivo. Bilo je mnogo aplavza, pa tudi tanog ugovarjanja.

Ljubljanska drama. Vladimir Perzinski je bil sinoči drugi na našem odru. Leta 1918. smo videli njegovo komedijo «Lehkomišelnica sestra», zdaj njegovo dramo «Ašantko». Prva je bila boljša. «Ašantka» ne prinaša ne z vsebino ne tehnično ne z značajem prav nič novega. Svar je precej pitka, nekam skicirana, vsa dejanja nekako prisljano odlomljena. Da «Kdor se med otrobe meša, ga svinje požre» in da «gliha vkup štrliha», je do sita znana resnica. V dokaz pa ni treba pisati ali celo gledati slabe drame. Z «Ašantko» se torej naš repertoar ni obogatil in — škoda dela! Predstava je stala na srednji višini. Močnejše osebnosti in urnejši tempo bi morda igrjo dvignili vsaj v zunanjem efektu. Predstava nas je zanimala predvsem zaradi gostovanja ge. J. Šetinske. Mlada igralka simpatične zunanosti in precejšnje odrske rutine. Svoj temperament izraža še bolj zdrževano, ker stoji pač pred neznanjem publiko. Ko se osvobodijo, dobimo lahko z njo prav uporabno moč. Zelo bi bila potrebna. Menda je rodom Hrvatice; vokal in

Reko šele 21. marca, da se rešijo še možnosti finančne in carinske službe v bazenu. Naše ladje morejo z današnjim dnem že pristajati v bazenu.

* Usposobljenostni izpiti za osnovne in meščanske šole pred izpraševalno komisijo v Mariboru (na drž. moškem učiteljsku) se prične dne 23. aprila ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pristop k usposobljenostni preizkušnji naj se predložijo po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najkasneje do 15. aprila v rokah izpraševalne komisije. Prošnje naj se pišejo na celo polo in kolkujejo s 5 + 20 Din, vsaka priloga pa z 2 Din.

* Poreka. V Petrovčah se je poročil v nedeljo, dne 2. t. m. g. Josip Jarh, zavarovalni uradnik, z gđ. Zorko Pristovšekovo, hčerko uglednega posestnika v Drešnji vasi pri Zalcu.

* Društvo «Merkur» namerava razširiti svoj delokrog. Zastopniki zagrebškega društva «Merkur» so predvčerajšnjem obiskali ministra za socialno politiko dr. Peleha in zahtevali, gnanjem ljudem širjenje delovanja društva na teritorij cele države. Kakor znano, se bavi «Merkur» z zavarovanjem intelektualnih delavcev, to je bančnih, industrijskih in trgovskih nameščenec. Društvo želi, da v tej smeri organizira vse privatne uradnike v naši državi na socialni bazi, kakor je to že izvedlo v Zagrebu.

* Ali smo enokopirni ali ne? Pišejo nam: 8. 1. januarjem so bili uzakonjeni novi davčni predpisi glede trgov. reklam ki pa se ne izvajajo enako v cel državi. Tako n. pr. se v Sloveniji pobira davek na kinoreklamo letno po 150 Din od reklame, dočim se v vseh ostalih jugoslov. mestih zaračunava samo po 13 Din letno. Upamo, da napravi delegacija ministrstva finančne potrebne korake, da se bo reklamni davek tudi za Slovenijo pravilno in pravično zaračunaval.

* Spomlad na jugu. Tudi v solnčni Dalmaciji je bila zima letos zelo trdovratna ter je še prošli teden vladal obuten mrz. Mandilji in breskve, ki evo to navadno še koncem januarja, so letos začeli cveteti šele početkom marca. Mnogo palm je poseblo. V Dubrovnik in v druge južnodalmatinske kraje so začeli prihajati pomladanski gostje v večjem številu. Dohajajo gostje iz Jugoslavije, a tudi iz raznih krajev inozemstva.

* Železniška nesreča. Na železniško progo pri Prilepu se je prošli ponedeljek z visoke stene odvalila približno 8000 kilogramov težka skala, ki je močno poškodovala železniški tir. Malo je manjkalo, da se ni pripetila velika nesreča, ker je v kritičnem trenutku prihajal osebni vlak; vendar se je strojevodji posrečilo, da je komaj tri metre pred nevarno skalo ustavil vlak.

Iz Ljubljane

u— Sobotni zabavni večer v «Kazinu». Zaradi večerajšnje naše notice nam je došel pravcati formalni protest. Naš dober namen so tolmučile preljubne gospe in gospodične za zaničevanje njih samih. — Da ne znamo modernih plesov? — Kaj je treba za to že javnih plesnih šol? — Takšen je tenor vseh ogorčenih protestov. Popravljamo večerajšnji notico v toliko, da se bodo plesali ta večer tudi: shimmy, foxtrotti, tango, blues, java itd. Pridite, ne bo Vam žal veselih ur! Pripravljani odbor.

u— Dramatični odsek Sokola v Mostah nastopi po daljšem odmoru v nedeljo dne 9. t. m. v dvorani na Sežu z Ganglovo dramo «Sina». Drama je znana po napetosti in pestrosti dejanja, kakor tudi po lahko umljivi vsebini. Začetek tonč o 8. uri zvečer.

u— Plesni venček trgovskih akademikov se vrši v soboto 8. t. m. točno ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Plesna vaja v petek odpade. Oni gospodje in gospodične, ki nimajo še va-

bil, jih dobe v soboto popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Odbor.

u— Plesni krožek «Tabora» je razposlal zadnje dni vabila za zaključni venček, ki se vrši v soboto 8. t. m. zvečer v areni Narodnega doma. Kdor bi vabila ne prejel in sploh vsakdo, ki se želi venčka udeležiti, naj se prijavi čim prej pri br. Vrečarju, Tiskovna zadruga, Prešernova ulica 54.

u— Občni zbor pevsk. društva «Ljubljanski Zvon» se vrši v nedeljo 16. t. m. ob pol 10. uri v društvenih prostorih v Narodnem domu.

u— Šahovski klub v šiki zaključil svoj redni turnir v soboto dne 8. t. m. ob 20. uri v restavraciji g. Stepiča. Člani in prijatelji šaha dobrodošli.

u— Mestna zastavljalnica ima tomesčno dražbo julija 1923 zastavljenih predmetov 13. marca t. l. popoldne.

u— Plesna vaja T. A. v petek odpade. Vabila za venček se dobi v soboto ob 9. do 18. v Narodnem domu. Odbor.

u— Za Sokola v Štepanji vasi je darovala družba veselih prijateljev Sokola v gostilni A. Zabajek 250 Din. Hvala!

u— Redni letni občni zbor Zveze šofjerjev Slovenije se vrši v soboto, dne 8. t. m. v gostilni g. Kodolja, Rimska cesta 11. Ker se občnega zbora udeležijo tudi nekateri zunanji delegati, pozivljamo v Ljubljani stanujoče člane, da pridejo zanesljivo in točno.

u— Orkester Dravske divizije za svojega kapelnika. Prejeli smo sledeči dopis: «Poštovani gospodine uredniče! Orkester Dravske Divizije oblasti protestira protiv nezastuženih napadov g. suca Lajovica na kapelnika g. dr. Josipa Cerina. Napadaj g. Lajovica tiče se i nas stoga izjavljamo, da smo dosadašnje naše koncerte priredili dragovoljno brez vsakogar materialnega dobitka jedino za podizavanje glazbene kulture u Slovenaca i radi toga ne dopuštamo, da se nam i našemu šefu podmeću političke namere. U ime orkestra: Za jugoslovenske glasbenike Jan Uрман. Za češke glasbenike Vit Samek. Za ruske glasbenike Pavle Ivanov».

u— Umrli v Ljubljani. Večeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Lucija Mahnič, zasebnica, 78 let. — Marijeta Robas, delavčeva žena, 70 let. — Ladislav Klopčič, sin postajnega odpravnika, 4 mesece.

u— Pevski zbor Glasbene Matice. — Vaje so odslej tako razporedene: Ponedeljek in četrtek moški zbor, torek in petek ženski zbor, sredo mešani zbor. Vsakikrat ob 18.15. Vsi in točno!

u— Proslava 60letnice I. S. Macharja v Ljubljani. Jugoslovensko-Češkoslovaška liga in Češkoslovaška Obec v Ljubljani proslavita 60letnico I. S. Macharja z akademijo, ki se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. ob 11. uri popoldne v univerzitetni dvorani. Govori dr. R. Krivic.

u— Mesto k poroki v smrt. Večeraj do poldne se je obelil v Vrtni ulici št. 19 hišni posestnik in belostrojkar, 51letni Alojzij Burger, rodom iz Ribnice. Bival je več let v Ameriki, kjer si je prihranil lepo premoženje. Predlanskim se je vrnil v domovino in si kupil v Ljubljani hišico. Pretekli teden se je odločil, da se poroči. Nesrečno pa se je očividno omračil um in je v trenotni zmedenosti izvršil samomor.

u— Svilni dežnik v prevlečki, s krivim držajem iz breze, na koncu tulačkov, je bil 6. t. m. pozabljen v popoldanskih urah na glavni pošti. Najditelj naj ga izroči proti nagradi 50 Din na naslov Znidarski, Valvazorjev trg 6. III.

u— Razžaljen je straže. Posestnika Fr. Zvolena iz Notranjih Goric je pozval v sredo na konjskem sejmu stražnik, da zapelje svoj voz na primeren prostor. To pa Zvolenu ni bilo všeč in je počel stražnika obdelavati z raznimi prihmki.

u— Neznani umorilci se je pojavil dne 4. t. m. v gostilni Ivan Vidmar na Sv. Jakoba trgu in ukradel kletarju Mihaelu Savcu črno suknjo, vredno 1000 Din.

u— Policijske prijave prestopkov. Od torka na sredo so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 1. tatvina, 2. prestopka kaljeva nočnega miru, 1. prestopka cestnega policijskega reda, 2. prestopka prekoračenja policijske ure, 3. prestopki pasjega kontumacia in en prestopok goljuvije.

Iz Celja

u— Kolo jugoslovenskih sester priredi o priliki svojega občnega zbora v nedeljo, dne 9. t. m. ob 16. uri v mali dvorani Narodnega doma predavanje o Feministični alijansi v državi SHS. Predava gđ. Stebijeja iz Ljubljane, ki je referentka alijanse za Slovenijo.

u— Na državni realni gimnaziji je poročal v sredo predsednik Svete vojske, duhovni svetnik Janez Kalan, o antialkoholnem gibanju v Jugoslaviji in o organizaciji mladih junakov, ki so v prvi vrsti poklicani stopiti v boj proti pijančevanju, največji socialni kugi med slovenskim narodom. Ker se je na tem zavodu že ustanovil Podmladek rdečega križa, ki ima namen navajati mladino na koto treznosti, karitativnega udeleževanja in moralnega prerajevanja, se namerava v tej organizaciji ustanoviti odsek, ki se bo bavil še prav posebno z vprašanji in stremiljem antialkoholnega gibanja Svete vojske.

u— Podružnica «Slovenskega lovskega društva v Celju» priredi v soboto, dne 15. marca ob 8. uri zvečer občni zbor v hotelu «Baikana». Po občnem zboru prijateljski lovski večer s kratkočasnim sporedom.

u— Ponesrečen samomor. Podnarednik tehnične podoficiarske šole, Andrija Delasovič, se je v samomorilnem nameru trikrat ustrelil z infanterijsko puško

v trebuh in brado. Težko ranjenega so prepeljali v vojaško bolnico.

Iz Maribora

u— Iz predsedstva mariborske oblasti. Večeraj je prišel v Maribor vladni svetnik dr. Vodopivec kot namestnik velikega župana dr. Ploja ter prevzel začasno vodstvo oblasti uprave. Veliki župan dr. Ploj je po poročilu iz Pariza že odpotoval v Maribor, kamor prispe v soboto 8. t. m.

u— Iz sodne statistike. Okrožno sodišče v Mariboru je imelo leta 1923 civilnih tožb 3654, meničnih tožb 315, civilnih prizivov 369, rekurzov 331, kazenskih

vsilicov 856, zemljoknjižnih vlog 766, 1874 slučajev hudodelstva z 980 obtožbami. Okrajno sodišče v Mariboru pa je imelo 1908 civilnih tožb, 165 bagatelnih tožb, 3958 slučajev prestopkov, 3696 slučajev eksekucij, 1162 zapuščinskih zadev, 662 varstvenih zadev in 3144 zemljoknjižnih vlog. Skoraj v vseh zadevah so bila mariborska sodišča najboljše zaposlena med vsemi sodišči v Sloveniji.

u— Iz vlaka je padel 54letni delavec Alojz Vračko med vožnjo iz Limbuša v Maribor in se na glavi in levem očesu težko poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico.

Jos. Kocian in Fr. Dolničar
mesarska mojstra v šolskem drevoredu, uljudno naznanjata da bosta prodajala od sobote naprej do preklica
telečje meso (pečenko)
I. vrste po 24 Din
II. vrste po 20 Din

Porotne razprave

Ljubljana, 6. marca.

ZLORABE PRI CARINSKEM POSLOVANJU.

Na zatožni klopi sebi 25-letni Otokar Zorn, bivši carinik, kasneje raznašalec listov, sedaj vojak v Valjevu, ki je bil obtožen, da je kot carinski uradnik carinarne v Kozarščah zagrešil več poverb na škodo države. Tako je dne 26. novembra 1921 prodal na uradni licitaciji zaplenjenih volov šest volov za 15.500 Din, v licitacijski zapisnik pa zabeležil le 10.314 Din 50 par in si torej prilastil 5185 Din 50 p. Vole je namreč kupil posestnik Ivan Ronko, ki pa danes pred sodiščem ni mogel zanesljivo izpovedati, koliko je plačal za nje. Orožnika pa, ki sta bila tihotapcem zaplenila omenjeno živino, sta se zanimala za prodajno ceno, ker jima po carinskih predpisih pripade gotov del zaplenjene vrednosti, in tako sta poizvedela, da je obtoženec prodal vole dražje, kot je bil to javil. Obdolženec je prvotno priznal, da je prodal vole za 15.500 Din, pred sodiščem pa je krivdo izrecno tajil.

Nadalje se mu očita, da je pri neki drugi dražbi zamenjal zdravega zaplenjenega vola za pohabljenega vola posestnika Andreja Teliča, ki mu je k zamenjavi prigovarjal, in mu tudi plačal odškodnino v znesku 700 Din. Telič prizna vse to, trdi pa, da je bil njegov vol celih 50 kg težji od zamenjanega in je torej njegova napaka bila odtehtana.

Tretji delikt Otokarja Zorna pa je njegovo nepravilno postopanje o priliki dražbe dne 24. februarja 1922 v Cerknici. Carinarica je namreč objavila javno dražbo tihotapcem odvzetih in zaplenjenih volov; dražbo je imel voditi Zorn. Mesto tega pa se je vsedel v gostilno k vlnu v družbi baš tistih tihotapcev, ki so jim bili volji odvzeti. Zedinili so se z njimi, da jim bo vole prepuštili po neznan cen. Cerkniški kupci so zamenjali k dražbi; odsvolil jih je že takoj pri prihodu, češ da je prekasno. Zamujena ugodna prilika nakupa je seveda razjarila cerkniške kupce, ki so videli, kako jim loški tihotapci pred očmi jemljejo zaslužek. Zorn je prodal 7 volov ženi svojega carinskega kolega za malenkostno ceno. Vsega izkupička je bilo 20.745 Din, od katerih pa je po svoji navadi vpisal v licitacijski zapisnik le 18.745 Din, preostanek 2000 Din pa je obdržal sam, oziroma razdelil med sorkrvice. Da so bili prodani volji mnogo več vredni, dokazuje že to, da je kasneje prekupčevalec dobil za štiri od njih že lepo vsoto 13.500 Din in je bila torej država pri Zornovi prodaji znatno oškodovana.

Porotnikom so bila stavljena štiri vprašanja glede krivde v navedenih slučajih. Zagovornik je temperamentno branil obtoženca, povdarjal nedokazljivost krivde, delinkventovo mladost, neoporečnost njegovega dosedanjega življenja in osobito zanemarjeno vzgojo, ki je Zorna privedla do tega, da je vzlic realski maturi šel za raznašalca listov! Njegov zagovor je izzval kar najgloblji vtis in je bil živahno akklamiran od publike. Porotniki so vsa štiri vprašanja glede krivde zaničkali, nakar je sodišče izreklo prostorek.

Vremensko poročilo

Ljubljana 6. marca 1924.

Ljubljana 806 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačnost 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	763.6	4.0	jug.	v. jasno	—
Ljubljana .	14.	765.1	11.0	jug. vzh.	—	—
Ljubljana .	21.	766.2	5.0	—	jasno	—
Zagreb .	7.	—	—	—	—	—
Beograd .	7.	764.4	5.0	—	del. obl.	—
Dunaj .	7.	763.6	2.0	zapad.	megla	—
Praga .	7.	764.8	1.0	sev. vzh.	suvo	4.0
Inomost .	7.	763.2	—1.0	brevetura	jasno	—

V Ljubljani barometer stan. temper. višja

Solnce vzhaja ob 6:31, zahaja ob 17:53

Dunajsko vremensko poročilo 6. t. m.: V Avstriji je bilo večinoma jasno, le Nižavstrijka je imela nejasno in megleno vreme. Na zapadu alpskih pokrajin je bilo nekoliko bolj mraz, na vzhodu

gorkejšje kot včeraj. Dunaj je imel šest stopinj nad ničlo. Napoved za petek: Večinoma oblačno. Lahke padavine niso izključene. Nekoliko bolj mrazlo.

Iz življenja in sveta

Srebrne trompete

V nedeljo 17. februarja je bil v Moskvi slavnostno sprejet grof Manzoni, veleposlanik (ambassadeur) Italije pri federativni socialistični sovjetski ruski republiki. Anglija je sicer prehitela Italijo s svojim priznanjem Rusije, toda grof Manzoni je prišel popreje v Moskvo, kakor angleški zastopnik O' Grady. V Kremlju so zastopnika «buržujke» države sprejeli z vsemi častmi in z velikim ceremonijalom in pompom. NB je to fašistovska država, ki je svoji komuniste s silo zatirala; in boljševiski pozdravni pomp je bil bogat, kakor ga ne premore nobena država Male antante.

Na kolodvoru je buržujskega ambasadorja sprejel «sodrug» Florinski, direktor «protokola» pri «narodnem komisariatu za zunanje zadeve». Temu ruskemu posnemovalcu diplomata Fonkulresova šole so stali ob strani vsi glavni sodružniki gospoda sodruga Čižerina. V veži kolodvora (perron, quai) je buržujskemu veleposlaniku izkazala rožnate garde, pod poveljstvom generala. Ko je italijanski grof in diplomat stopil iz vagona, ga je pozdravila fantazija iz dvanajstih srebrnih trobent, okrašenih z rdečimi zastavami in svilnatimi vrpčami.

Grof Manzoni je na čelu svojega soboja korakal ob pozdravni paradni četli, godba pa je tačas igrala zaporedoma — najprej italijansko kraljevsko koračnico, potem pa rusko ravnodajsko himno! Nato je poslanika odpeljal v njegov hotel sjažen landauer s četverno vprego, pred vozom, ob njem in za njim je pa peketača častna straža boljševiške garde konjenice.

Pa smo se včasih čudili, da so pri carskih ruskih prireditvah igrali istočeno «Bože carja brani» in marsikje! Evo, nič novega na svetu. Conte Manzoni si je najbrže mislil: «Si cambia il maestro di capella, ma la musica è sempre quella!» (Nov kapelnik, pa stara pesem!)

Priprave za poroke na evropskih dvorih

Vladarske hiše imajo zelo težavno stvar, kadar jim sinovi in hčere doraščajo za ženitev. Posebno sedaj po vojni, ki je toliko dinastij detronizirala, so težko večje kakor kdajkoli prej. Možljive in izvedljive se na dvorih pripravljajo zelo vestno in natančno. Tam ni v prvi vrsti govora o srečih in srčnih nagajenjih, temveč o rodovnih tradicijah, na podlagi katerih se dajejo in jemljejo roke.

Na treh evropskih dvorih so sedaj v skrb, kako bodo omožili in oženili svoje ženske in moške potomce: v Bruslju, Rimu in Bukarešti. Izbra je precej težko, na severu se namreč že nekaj časa sklepajo neenaki zakoni; dva člana danskega in švedskega dvora sta se poročila z bogatimi Američankami. Mnogim kraljevskim potomcem pa ta vrsta ženitve ni možljiva še vedno ne prija; oni se ozirajo samo po ženinih in nevestah njim enakovrednega pokolenja.

Med člani vseh sedanjih evropskih vladarskih hiš je sedaj najbolj agilna rumunska kraljica Marija, ki je svoje hčere srečno poročila z dvema kraljema. Sedaj oddaja še eno hčer, princeso Ileano in sina, prince Nikolaja. Humanistični italijanski novinarji menijo, da je rumunska kraljica v poročnih zadevah jako izveščana in zna vse urediti, da se izteče prav. Pred kratkim se je mudila v Italiji, kjer si je ogledala drugo hčer italijanskega kralja, princeso Mafalda. Ta se ji namreč zdi pripravna partija za njenega sina. Ali priprave za to poroko niso tako enostavne. Mafalda je namreč rimsko-katoliške vere, princ Nikolaj pa grško-ortodoksne veroizpovedi. Kraljica se je zato obrnila na rimsko kurijo z vprašanjem, ali bi papež dovolil Mafalidi prestop v vero njenega ženina. Dobila je za-

dovolj odgovor, kajti Vatikan se je v zadnjih časih navadil tudi na tovrstne koncesije. Dispens je baje že dovoljen. Ako se doseže sporazum v ostalih stvarih, bo torej papež privolil v to, da princesa Mafalda prestopi iz katoliške v pravoslavno vero.

Italijanski dvor je bil dolgo v zadregi, kje naj poišče ženo za svojega prestolonaslednika. Sledujoč jo je našel v osebi belgijske princese. Obratno vzame belgijski prestolonaslednik za ženo hčer italijanskega kralja, princeso Olovanno. Ženin je star 23, nevesta pa 17 let.

Tako se nam obetajo v prihodnjih mesecih kar tri poroke na evropskih dvorih.

Diktatorjev polet in padec

Prošlega oktobra je vsa Bavarska navdušeno vzklikala. Prišel je njen rešitelj, njen diktator von Kahr. Vsi nemški nacionalisti so v njem videli bodočega rešitelja celega Reicha in predhodnika monarhistične restavracije. Nacionalisti - reakcionarji pa sedaj priznavajo, da so se hudo motili. Von Kahr je bil samo navidez diktator, v resnici pa «štruman» prince Rupprehta in zaupnik bavarskih legitimistov (pristašev Wittelsbachovcev), «ein treuer Diener seines Herrn». Sabotiral je Ludendorffov državni udar z dne 8. novembra, in sicer takoj, čim je spoznal, da bi pripravljeni prevrat koristil le kronprincu Wilhelmu, Wittelsbachovcem pa bi potisnil definitivno v ozadje.

Evo, še ostavljene so nemške separatne dinastije dovolj jake, da preprečujejo edinstvo naroda in njegovo nacijo. Reakcionarna slepota je pri Nemcih neozdravljiva, kakor rak.

Pangermanska stranka sedaj Kahra prav nič ne štedi. Zlasti mu ne more odpustiti, da je dal zapreti Ludendorffa in Hitlerja, in še celo, da ju je postavil pred sodišče, očitno samobavarsko sodišče, ki se za «Berlin» sploh ne zanima. Kahr je bil končno prisiljen, da je osem dni pred pričetkom procesa odstopil od svojega diktatorstva. Vsa «demokratska», t. j. reakcionarna Nemčija vidi v njem pravega obtoženca v Ludendorff - Hitlerjevem procesu.

Za moč nemške reakcije je značilno, da je njena neodnost rešila državo pred usodopolnim monarhističnim prevratom. Kahr ni hotel podpreti Hohenzollernov, Ludendorff pa ne Wittelsbachovcev, — in pušč je nadel v vodo.

Nov škandal v ameriški petrolejski aferi. Poročali smo že, da je ameriški senat določil več komisij, ki naj preiščejo znano petrolejsko korupcijsko afero. Eni teh komisij je predsedoval senator Walsh. V sredo jutraj pa je objavil «Newyork Herald» kot veliko senzacijo vest, da je Walsh v zadnjih dneh poslal par šifriranih brzojav petrolejskemu magnatu Dohenyju, ki je eden izmed glavnih udeležencev petrolejskega

škandala. Odkritje «Newyork Herald» je vzbudilo ogromno senzacijo, ker dopušča sum, da je stal Walsh v svojem svojstvu kot preiskovalni sodnik v zvezi z obdolžencem in torej ni vodil preiskave objektivno. Splošno se zahteva, da mora senat Walsha takoj odstaviti.

Belgijski monstre-proces proti mednarodnim zločincem. V Belgiji je te dni začela nenavadna sodna razprava. Na zatožni klopi sedi 36 oseb, 33 moških in 3 ženske. Družba je obtožena radi napadov in ropov in jo brani 21 odvetnikov. Obravnava se vrši pred porotniki, ki bodo morali odgovoriti na nič manj ko 350 vprašanj. Proces bo trajal gotovo mesec dni ter bo razkril velike senzacije, kajti obtoženci so kradli in ropali križem Evrope ter imajo na vesti neskončno vrsto grehov.

Umetni lasje iz stekla. V Düringenu se je nekemu strokovnjaku posrečilo izdelati umetne lasje iz prednega stekla. Stekljeni lasje so nenavadno lahki. Izdelujejo jih lahko v vseh barvah in odsevih. Imitacija je baje tako izvrstna, da je mogoče le z natančnim preiskovanjem spoznati, ali so lasje pravi ali umetni. Z ognjem seveda ne smejo priti v dotik, prav tako ne kakor pravi lasje. Ne vnamejo se sicer, toda raztopijo se in se strnejo v čope, ki jih ni mogoče več razčesati.

Pospešena telegrafija. Iz Stockholma poročajo, da je izumil poročnik T. Thorenblad novo metodo za hitro brzojavljanje. Kakor poročajo listi, bo mogoče po tej novi metodi telegrafirati 400 besed v eni minuti.

Ekspedicija v centralno Afriko. Te dni se je vkrcala angleška ekspedicija, ki odpotuje v centralno Afriko, da prouči kraje okoli jezera Taganyka ter odkrije neke fosilne ostanke, za katere se misli, da so stari približno en milijon let. Pred vojno je pripadala ta pokrajina Nemčiji. Odkrili so tamkaj več fosilnih okostnjakov ogromnih prahistoričnih živali. Zlasti dobro so ohranjeni okostnjaki nekaterih dinosaurov, ki se nahajajo sedaj v berlinskem prirodoslovnem muzeju. Vodja ekspedicije je profesor Leakey iz Cambridgea. To je ena onih redkih ekspedicij, ki odhaja s popolno gotovostjo, da bo našla, kar išče.

Velika noč!
Veseli jo boste le, ako Vam Vašo novo obleko preskrbi ugledna
konfekcijska industrija
Drago Schwab, Ljubljana.

Nepojasnjena smrt. V bližini bivešega vojaškega skladišča na Dunaju so opazili v petek opoldne moškega in žensko, ki sta se sprehajala ob obrežju Donave. Nenadoma je ženska na neznan način skočila v vodo, moški pa je dirjal ob obali za truplom, katero so nesli valovi, in klical: «Za božjo voljo, pomagajte moji ženi, ki je padla v vodo!» Več v bližini zaposlenih delavcev je v resnici skočilo v vodo in so potegnili žensko na suho. Ponesrečenka je nekaj trenutkov še živela, umrla pa je še pred priložnost rešitve postaje. Njen doždevni soprog, ki je klical na pomoč, se je med tem zgubil v gneči in zginil, še predno je mogel kdo zahtevati od njega pojasnila. Zanimivo je, da se ta moč še vedno ni javil pri oblišanju, vsled česar se domneva, da je najbrže on skrivaj smrti ženske. Identitete utopjenke še niso dognali.

Sreča enookoga. V Manchesteru je bilo na pustni torek v eni največjih ulic neobičajno živahno. Na tisoče ljudi, večinoma mladine, je preiskalo skoro vsak kamen. Iskali so namreč bankovec za 100 funtov (34.200 Din). Dragoceni bankovec pa ni bil slučajno izgubljen, ampak ga je neki znani gledališki igralec namenoma skril na cesti in obljubil bankovec in še 50 funtov onemu, ki ga najde. Računal je z nepazljivostjo množice, ki je v resnici prvi dan zamenjalskega dragoceni banko-

vec. Ljudje so preiskali tudi najskrivnejše kotičke in so splezali nekateri celo na hišna vrata ob cesti, da pogledajo, ali ni morda tamkaj v knji špranji bankovec. Razpraskali so tudi vse špranje med trotoarjem, a zaman. V zadnjem trenutku — določeno je bilo namreč samo 24 ur — pa je neki enooki mladenič našel bankovec pod kosom opeke, ki je bila položena na kup materiala za popravilo ceste. Tako je zgubil umetnik ne samo stvar, ampak tudi najdeni bankovec za sto funtov.

Domače ognjišče

Nekaj besed o vrtnarstvu

Bliža se pomlad in za ljubitelja začetni čas, ko začne postavljati svoje cvetlice zopet na sonce in dnevno opazovati, kako se rastline hitro počivajo po dolgem zimskem spanju. Sedaj je treba natančno pregledati vso zbirko, presajevati rastline z malih lončkov v večje, trebiti, obrezovati, sejati nova semena, sploh skrbeti za cvetlice lončnice, ki smo jih imeli v sobi, a še bolj za one, ki so bile vso zimo v temnih prostorih, n. pr. v kleti itd. Kdor je odgojeval svoje cvetke z ljubeznijo, ta čuti z njimi in zadane kar sam od sebe, brez dolgega razmišljanja to, kar jim najbolj prija. Tu hočem govoriti le o pomenu vrtnarstva v ožjem smislu besede, saj ni vsakomur dana prilika, imeti na razpolago vrt, in vendar bi si marsikdo rad opešal svoj prosti čas z negovanjem cvetlic. Te vrstice so namenjene skupnemu interesu onih, ki si napravljajo, v pomanjkanju lastne grude, vesele se tem, da delajo svoje vrtnice bodisi na oknu, balkonu, hodniku ali na podobnih, soncu dostopnih krajih.

Cvetke, ki jih same gojimo, nam postanejo prave prijateljice in so nam marsikako uro v razvedrilo. Zato bi svetoval vsem, ki imajo vsaj malo časa na razpolago, da ga žrtvujejo temu delu in videle bodo, da raste veselje z doseženimi uspehi. Navedem naj majhno zbirko najbolj prirobnih cvetlic lončnic, ki zahtevajo le malo pozornosti, le to, da jim pravilno prilivamo, da jih presadimo v večje nove posode, če so korenine prerastle staro, da jim damo dobro vrtno prst in jih postavimo včasih na dež. Za sobo ali balkon prihajajo v tem oziru v poštev:

Šiltovka (Aspidistra elatior) z velikimi, zelenimi listi, raste veselo na svetlem, ali tudi na temnem kraju in je zato uporabna zlasti za stanovanja brez direktne sončne svetlobe.

Enako uspevajo tudi razne vrste fuksij brez izrazite svetlobe.

Tradeskancija, višča rastlina, ki se razmnožuje s potaknicami in raste zelo hitro, vsled česar se lahko uporabi kot enoletni okras balkonskih sten.

Velikolistni brljan se zadovolji z vsakim prostorom in krasno uspeha celo na krajih, in pod pogoj, kjer vsaka druga rastlina usahne.

Pelargonije so pri nas zelo znane hvalne rastline, ker nas razveseljujejo vse poletje s krasnim, pestrobarnim cvetjem.

Enako dišeča reseda, letni in zimski šebaj (levkoje).

Nageljčke razmnožujemo najbolje s potaknicami, ker smo tedaj sigurni, da dobimo isti cvet, kot ga je imela prvotna rastlina.

Asperagus je zelo lepa, a nekoliko več pozornosti zahtevajoča rastlina. Danes je precej draga, pomaga pa si lahko s tem, da kupiš seme in ga useješ v lonček, nakar imaš v dveh letih že lepe dekorativne rastline trajne vrednosti.

Begonije imamo razne vrste, vse se odlikujejo bodisi z lepim cvetjem ali pa z lepimi listi.

Kdor ima le malo prostora in časa na razpolago, temu bo zadostovala ta zbirka, posebno če iz razloga, ker je vzgoja navedenih rastlin zelo preprosta in se je začetnik tam lažje privadi. Če s temi rastlinami pa nam je mogoče doseči velik estetičen učinek. Kako ceno si lahko okrasimo stanovanje! Tudi pereče vpra-

šanje, kakšno darilo bomo dali tej ali oni nam dragi osebi za god ali ob podobnih prilikah, je zelo ugodno rešeno, če se nam posreči vzgojiti lepo cvetko, ki jo lahko podarimo.

A ne le odrasli, tudi mladina naj se bavi z negovanjem cvetlic. Nedvomno je tako delo za mladino vzgojno pomembno. Tudi otroku odmerimo zato prostorček, kjer sam sebe, sam sadi, presaja, priliva itd. Sprva morajo biti seveda to le najnavadnejše cvetlice, kjer je uspeh tudi ob pomanjkanju negovanja zagotovljen, sicer doživi otrok razočaranje in izgubi veselje za nadaljnje delo. Vse vrtnarsko delo je za otroka šola, kjer se uči biti skrben in pozoren; vzbuja v njem čut odgovornosti in pomena, da je od njega odvisno uspevanje ali neuspevanje drugih stvari. Zato tudi z vzgojnega stališča ne smemo podcenjevati vrtnarskega dela.

Poleg tega bi omenila še drugo okoliščino, namreč to, da so pri nas širši krogi ne zanimajo v isti meri za vrtnarstvo kot v inozemstvu. V Franciji, Nemčiji, na Češkem in drugje nimajo le vrtnarskih šol, temveč tudi vrtnarske visoke šole, katere obiskujejo moški in ženske. Pri nas nismo imeli do najkrajšega časa nobene podobne šole, zato smo z veseljem pozdravili novico, da se ustanovi v Mariboru prva slovenska vrtnarska šola. To ni le velik napredek v vrtnarstvu samem, temveč nudi naši mladini obenem možnost, da se izšola v domačem kraju in si na ta način pridobi tudi življenjski poklic.

Zunaj po svetu imajo namreč že lepo število vrtnarskih pomočnic, ki so razmeroma dobro situirane in — zlasti če imajo primerno predzobrazbo — tudi splošno priljubljene. Pri nas so posebno v inteligentnih krogih proti temu danes precej še precejšnji pomisleki, ki pa bodo prej ali slej padli, kakor je padlo že na tisoče starih predsodkov pod silo razvijajočega se življenja.

Presojene jedi lahko popravijo, ako pritrliš čez posodo, v kateri se kupa jed, vlažno krpo, ki jo pa moraš ohraniti vedno vlažno. Ako imaš kosček dobro izkuhane gobe, jo vrzi v jed; v nekaj minutah se napoj s sofo. — Lahko pa odpraviš ta nedostatek tudi, ako pridenes jedem kisa ali sladkorja, če se jim prilaga. Prikuham pa kako neslano esovje ali najbolje krompir. Spinači ali praženemu korenju pridaj riž. Preslano meso, kakor gnuj, jezik, povojene ribe, položi za eno ali dve uri v posneto mleko ali jih ovij s plateno krpo ter zakopaj čez noč v pesek.

Izvrstno sredstvo proti kašlju. Umij 6 velikih, suhih fig, zreli jih na male kocke in jih kuhaj s peščico čaja od španskega bezga (dobijš ga v lekarni) in osminko litra z mrzlo vodo opranim ječmenom 1 do 2 uri. Tekočino večkrat pomešaj, da se ne smodi. Naposled pride ni kandisovega sladkorja in precedi. To sredstvo učinkuje prav posebno pri otrocih.

Kako očistimo masno mazože s papirja. V nekoliko čistega benzola dodamo toliko žgane magnezije, da dobimo dobro testo. S to maso ribamo masni mazož. Sveži mazož izginejo navadno takoj. Pri starejših mazožih izostane uspeh redkokdaj, ako ribanje enkrat ali večkrat ponovimo. Benzolovo magnezijo shranjemo v neprodušnih steklenih posodah. Najboljša je sveže pripravljena masa.

Vedno ne le v Ameriki, ampak tudi v Avstraliji: pred davnimi časi je bil tudi pri mnogih evropskih narodih.

Za vir totemizma smatra veraki filozof S. Reimach preobličbo socialnega čuta, kakor vidimo to n. pr. pri otroku, če ga peljemo med živali, recimo na zoološčen vrt. Takoj sklene z živalmi prijateljstvo.

Totemistična žival je bila sveta, nedotakljiva. Take živali niso ali sploh ubijali, ali pa samo zato, da bi rabili meso v hrano pri obredih, verskih gostijah. Ljudje, ki so uživali meso totemistične živali, so verovali, da se posvečajo.

Stasoma pa so se razvijali iz totemističnih živali poganski bogovi, ki so dobili človeško podobo in jim je ostalo le nekaj njihove prvotne podobe. Tako n. pr. je imela grška boginja Hera, ki je bila prvotno junica, priimek «volokosa». Žival, iz katere se je razvil bog ali boginja, je postala najprijateljnejša žrtev in je ostala njihov simbol. Kadar so uživali meso take totemistične živali, ni pomenilo to vošč uživati meso totemističnega prednika, ampak boga. In primitivni človek je videl v tem prisposabljanje človeka k bogu. To so bili sicer čudni nazori, toda dokazujejo nam, kako se je hotel ta ubogi črviček, človek, v boju z naravo

I. Suchy:

V privatni obednici

(Slika iz ljubljanske družbe.)

Ko sem vstopil v njihov krog, sem bil po številu sedmi. Po naziranju Turkov in židov je številka 7 srečljiva, mi navadni gjauri seveda smatramo sedmico kot višek kondenzirane nesreče. Menda so bili vsi navzoči tega mnenja, izvenemil morda mladega Luja, ki je doma tam nekje blizu Temešvara, kamor še ni prodrl žarek te naše hiperkulture. Morali so že biti tega mnjenja, kajaj pri mojem vstopu «vitihni glas je violin», pogledi so sumljivo tipali tja v smeri, kamor so posadili nesrečno sedmico tik dražestne kandidatnje zavlačevalstva ali po domače — farmaceutike.

Da je to morala biti in je tudi bila, mi je bilo takoj jasno, kajaj iz njene bližine je udaril na moj po vojni jako psihopatično navdahnjen nos nekaj opojni apotekarski miris, da sem se nehote ogledal po navzočih, da-li ni med njimi koga, ki se je ravnokar zbudil iz narkoze. Ker so pa vsi preudar- ni in smoteno držali žlice v roki, sem takoj uvidel svojo trenutno pomoto. Le-ta vomj se je po použitju juhi nekako bi rekel spojit z ingredijenci mesnih

prikuh, se nekako amalgamiral z njimi, da sem naposled že v ustih čutil narkotično prevlako. Saj gnetel sem grizljaj tako dolgo med zobmi, da me je naposled kučegazdarica pomilovalno vprašala: «Kaj vam ne diši, gospod?» Sedaj sem se vdrnil iz trenutne omotice ter ravnodušno — lažnjivo odv- rnil: «Da, — ostiljiva, prav dobro je.»

Dožim je farmacevtska sosedna na moji desni strani, žiki mojo levico hrabri sin Libuše. Le-ta je spreten besedni žongler, nadziral je čiste izgovarjave slovenščine in — kozér. Gorjo onemu, ki v njegovih očeh groši proti predpisom kojesikoli faktične ali domnevane družabne vezi, bodisi, da dotični revež drži v levici nož in v desnici vilice, bodisi, da je z nožem, ali da si prekomerno naloži krožnik (v tem primeru je njegov najmilijši izraz: krava), ali da kdo hlastno meče jedi vase. Mož je očividno protežiranec tolerance.

Na njega levici sedi potomec kralja Zvonimira, ali v domačem jeziku povedano, Hrvat. Pri vsaj svoji simpatični osebnosti, ljubeznivi šarmu in prikupnem vedenju boleha mož na neozdravljivi deminutio slovenščine. Stavim, da se ne bi priučil slovenščini tudi če bi deset let sedel v naši sredini. Ker je v Zagrebu študiral, je naravno, da rabi dokaj kvabških izrazov, kar ima

kot posledico, da ga preje opisani nadziral je čiste izgovarjave slovenščine, rojeni Čeh, neusmiljeno potiplje.

Za njim, odnosno na njegovi levici se naslaja na kulinarističnih proizvodih kuharice Ane (NB, jako pobožne ženi- ce, ki ti ta petek za noben denar ne kuha mesnih jedi in če te le pridejo na mizo, jih je skuhala gospodarica) — katoliški Srbin Lujo, ki sem ga že uvo- doma omenil. Je dijak in seveda ljubitelj kinov. Drugače je pa zelo zdrave zunanosti in okrogličast.

Kot šesti pride na vrsto mož, ki ga finoso, skratka nekaj idealiziran Japo- dišijo vsestranske poklone in družabne nec v naši družbi. Njemu se ne zame- riš, pa če mu ne vem kaj zabrusiš v brk. Moj drug na levici si ga kaj rad «izposoja». V splošnem nadziraljuje že očitano družbo s pedantično vju- dnostjo, vedno svežim prtičem, ki ga po rabi lepo zavrva, in s to prednostjo, da je pri vsem vedno zadnji: zad- nji pride, zadnji pojé in zadnji odhaja. Ker sedi ob desni strani naše dične gos- podarice, bi človek mislil, da je pri- vilegiran gost, pa ni, čeprav je v do- stojanstvenem oziru neoporočen.

No in prezidra nam, oziroma opi- san družbi kučegazdarica. Če povem, da je vsa družba nekako klaverno razpo- ložena, že gospodarijo — njia kod stola,

kakor pravi pod tretjo točko začetni potomec, sem že označil, da v vsakem oziru dovoljno vrši svoje dolžnosti. Višek naše naklonjenosti napram njej kulminira v njenem vedno smehljajo- čem se pogledu, v njeni veseli živah- nosti in — last not least — potrpežli- vosti. Večkrat sem ji zavidiilj radi nje- nih dobrih žlvcov, ki morajo prenašati tolikih udarcev naših včasih prav ne- slanih pogovorov.

Drugače se na razumemo, čeprav so nas skupaj znešili prav različni vetrovi.

Maskarade

Pri najrazličnejših narodih srečava- mo maskarade ob raznih prilikah. Ljud- je so se preoblačili in se še preobla- čijo v živali. Dandanes se to godi iz razhrzanosti in veselja, prvotno pa so imele maskarade globlji in verski smis- el.

Za najstarejšo obliko religije mnogi smatrajo totemizem. Kaj je totemizem? Totemizem izvira iz besede totem, ki pomeni v jeziku severnoameriških In- diancev žival, rastlino, redkeje rudni- no, v kateri vidi klan (rod, pleme) svo- jega prednika, zaščitnika. Totemizem je torej prvotna oblika čiščenja živali in dreves. Totemizem nabajamo še

Gospodarstvo

Kolkovanje trgovskih knjig po novih določilih

V trgovskih krogih so nastali dvomi, ali se tarifna postavka 167 novega takse-nega zakona, po kateri se pobira za po-trditve (parafiranje) trgovskih knjig, ki se potrjujejo po zak., za vsak list taksa po 1 Din, odnosno 50 para, nanaša tudi na Slovenijo, ali pa le na one pokrajine, v katerih so v veljavi trgovski zakoni, ki predvidevajo obligatorično sodno potrjevanje trgovskih knjig po analogiji § 11 trgovskega zakona bivše kraljevine Sr-bije, češ, da se trgovske knjige v Slove-niji po zakonu ne potrjujejo, ampak jih davčni uradi le kolkujejo.

Da prepreči napačno izvajanje zakona in obvaruje svoje interese pred kazenskim posledicami tega zakona, se je Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo obrnila na finančno delegacijo v Ljubljani, ki je glede kolkovanja tr-govskih knjig odločila nastopno:

«Po določilu v točki 2 člena 145 takse-nega in pristojbinskega pravilnika je pla-čati postavke 167 taksene tarife tudi za potrditve knjig, ki jih po zakonu ni tre-ba potrditi, katerih potrditev pa zahtev-a kdorkoli. Potrditev v zmislu zakona obsega, kakor je iz določb pod točkami a in b tar. postavke 167 posneti, tudi pri nas običajno uradno parafiranje. Ako kdo predloži svoje trgovske knjige, da se mu v zmislu ministrske navedbe dne 9. aprila 1920, drž. zak. št. 137 uradno parafirajo, mora torej tem povodom vsekakor plačati takso postavke 167 takse-ne tarife.»

Hmeljarjem

Radi izredno dolge zime bo letos sko-da, povzročena po hmeljskem brošču v naših hmeljiščih, prav občutljiva. Kakor je znano, polaga škodljivci, svoja jajčeca v zgodnji jeseni na oni del trte, kjer ni več z zemljo pokrita, ali med »dan-in« »noč«. Iz jajčeca prebujena ličinka se zarije v trto, jo razjeda in si vrta svojo pot dalje proti koreniki, v kateri se na-merava vtaboriti in hmeljsko rastlino ugonobiti. Čim daljša je ta pot, tem manj sa je zgoraj navedena nevarnost. Zaradi tega in tudi iz drugih razlogov je visoko nasipovanje zelo priporočljivo. Ako bi bila pri hmelju še jesenska rez priporo-čljiva, potem bi se škodljivca kmalu iz-nebilo. Letošnja dolga zima pospešuje li-činkino potovanje proti koreniki; zato bo povzročena škoda tudi prav velika.

Kaj je storiti? Kakor vsako leto, tako se mora pa po-sebno letos rez hmeljske rastline izvrševati prav skrbno in tudi pravilno. V tem oziru so naši hmeljarji v obsegu prav zani-mani in skrajno površni. Vesten in skrben hmeljar oskrbuje rez vedno sam, ali jo pa izroči le vestnemu in zanesljivemu delavcu. Nikdar se pa naj to delo ne iz-vršiše potem akorda. Kakor zahteva vsaka trta v vinogradu svojo posebno rez, tako je tudi treba pri vsaki hmeljski rastlini strokovno preudariti, kaj je sto-riti, kaj in koliko se sme, oziroma se mo-ra odrezati, kaj sili na to, da se uniči vsaka ličinka, vsaka buba in vsak brošč, ki se zasači povodom obrezovanja. V to svrhu je treba vsaj 1 dm dolge igle z malim kaveljčkom. Odpadki okuženih trt se naj sežigajo.

Da so naši hmeljniki tako zelo okuženi, to je povzročila, žal, površnost in brez-briznost naših hmeljarjev pri obrezova-nju hmeljske rastline.

Hmeljarji želijo vsako leto visokih cen, za ohranitev najzidatnejšega vira savinjskega blagostanja pa ne store ničesar.

Hmeljarji, skrbite torej za pravilno rez.

Anton Petriček.

Narodna banka SHS

Stanje 29. februarja 1924.

Aktiva (v milijonih dinarjev): v okle-pajih razlika napram stanju 22. febru-erja: kovinska podloga 436,2 (— 15,3); posojila 1439,2 (— 26,5); račun za odkup kronskih novčanic 1208,2; račun začasne

nejšimi nevarnostmi dvignili nad sla-botno človeške sile. Hotel je biti bitje, ki ima isto bitost kakor njegov bog.

In ker se je smatral za boga podob-nega, je hotel to podobnost javno po-kazati, in sicer s tem, da si je prilaščal ime dotičnega boga in njegove znake ter se je začel vanje preoblačiti.

Tako n. pr. so si dajali Dionysosovi ža-rtileci, ki so uživali jelenovo meso, ime bakehoi. Znano je, da je Bakehos samo drugo ime Dionysa. In pri tem so se zavijali v jelenovo kožo; to je bila ma-skarada, ki naj bi simbolično označe-vala podobnost z bogom.

Ime bog in njegove znake so si pri-laščali ljudje pri raznih prilikah, n. pr. pri bogoslužju. Tako so se n. pr. pri oblačilih mlada atenska dekleta, ki so vršila kult boginje Artemide, boginje jova, za medvedke.

To je torej prvoten smisel maskara-de. Ščasoma se je pridružil komični moment. Primer za to imamo n. pr. v epovedu na čast boginje Iside v Rimu. V tem epovedu korakajo svečeniki, ki nosijo maske egipčanskih bogov. In tako tudi cesar Commodus. Ta cesar je bil pri tem razne grimase in kljuje s kljunom svoje maske svečenika, ki ko-rakajo pred njim. To je bilo torej že prav blizu naši predgovorni maskaradi.

razmene 387,8; državni dolg 2961,6; vred-nost državnih domen, založenih za iz-dajanje novčanic 2138,3; saldo raznih računov 167,7. Skupno 8739,4.

Passiva: vplačani del glavnice 22,4; re-zervni fond 5,3; novčani v obtoku 5677,1 (— 17,7); državni račun začasno razmene 387,8; drž. terjatve po raznih računih 0 (— 8,9); razne obveznosti 457,6 (— 7,5); državna terjatve za zalo-žene domene 2138,3; nadavek za nakup zlata za glavnico in fonde 50,5 (— 0,4). Skupno 8739,4.

Tržna poročila

Novosedska blagovna borza (6. t. m.). Pšenica: haška, 79 do 80 kg. 2 odstotka, 4 vagoni 332,5; ječmen: haški, 67 do 68 kg. 1 vagon 320. Oves, 1 vagon 245. Turčija: 8,5 vagona 245 do 250; stara, 1 vagon 250; duplikat kasa, 19 vagonov 250 do 260. Moka: »6«, 1 vagon 310; »6«, pariteta Bosanski Brod, 2 vagona 330; »7«, 2 vagona 270. Otrobi: haški, v jutrnih vrečah, 1 vagon 190; banatski, 40 q 185. Tendence brez prometa.

Dunajski živinski sejem (6. t. m.). Goveja živina: dogon 187 glav; od tega 39 iz Jugoslavije. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: voli 12 do 16,5, bikli in krave 12 do 16,5, slaba živina 8 do 11,5. — Svinje: dogon 387. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: debele 24 do 26, mesnate 23 do 26.

Zagreblji tedenski sejem (5. t. m.). Dogon in dovoz prilicna. Promet je bil živahen. Cene svinjam so popustile, do-šim so cene goveji živini bile čvrste. — Cene za kg žive teže: voli domači I. 15 (izjemno 16), II. 13 do 14, 25, III. 11,50 do 12,50, mlada živina 13 do 14, krave I. 13 do 14, II. 11,25 do 12,50, teleta I. 17,50 do 18,50, II. 16 do 17, voli bosan-ski I. 13 do 13,50 (izjemno 14), II. 12 do 12,50, III. 10 do 11, svinje debele 25 do 26, mišave boljše 22,50 do 23,75, mišave slabše 20 do 22 dinarjev. Krma: seno 80 do 112,50, otava 125 do 137,50, dete-lja 112 do 137 Din, slama 75 do 87,5 Din za 100 kg.

== Vprašanje industrijskega posojila. Iz Beograda poročajo, da se vrši dne 9. marca v Beogradu konferenca znanstni-kov industrijskih podjetij. Razpravljalo se bo o korakih, ki naj se podvzamejo za zaključitev novega industrijskega po-sojila.

== Prijava dolgov in terjatev v tujih valutah in v zlatu, nastalih pred 1. mar-cem 1919. V »Uradnem listu« št. 16 z dne 29. februarja 1924. objavlja minist-rstvo za trgovino in industrijo, oddelek za kreditne naprave in zavarovanja v Beogradu poziv na vse fizične in pravne osebe v tuzemstvu, naj v lastnem inter-esu takoj prijavijo svoje dolgeve in terjatve, ki jih imajo iz časa pred 1. marcem 1919. v tujih valutah ali v zla-tu — izvenšl avstro-ogrski krome — proti fizičnim in pravnim osebam v av-strijski republiki. Prijave se morajo po-slati naravnost gornjemu oddelku mi-nistrstva za trgovino in industrijo z na-stopnimi podatki: 1.) upnikovo in dolž-nikovo ime in njiju primke, nadalje na-slov enega in drugega; 2.) valute in znesek dolga ali terjatve; 3.) obrestna mera; 4.) kdaj je dolg (terjatve) nastal, kako, na kakšne činjenice se opira in kdaj so nastale te činjenice; 5.) kaj slu-ži za kritje dolga; 6.) ali so se vršila doslej pogajanja za poravnavo dolga (po-plačilo terjatve) in s kakšnim uspehom; 7.) vse druge važne podatke. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo opo-zarja vse interese na ta poziv z va-bilom, da ji zaradi pregleda in informac-ije pošljejo propise svojih predmetnih prijav.

== Vprašanje zakupa državnega pose-stva Belje. Iz Beograda poročajo: Po-nudba za zakup državnega posestva Belje so se zaele množiti. Med ponudni-ki so večinoma tuji: angleški, ameriški, češkoslovaški, italijanski, madžarski in drugi kapital. Posestvo je prineslo drža-vi lani 30 milijonov Din čistega dobička. Zlasti zanimivo je, da pripravila ponudbo tudi Savez nabavljalnih zadruga držav-nih činovnika. Bajz nameravajo ponuditi 40 do 50 milijonov Din letne zakupnine. Savez bo apeliral na državo, da sprejme to ponudbo tudi, ako ne bo najpovolj-nejša, češ, da bi se s tem znatno pom-a-galo državnemu uradništvu.

== Carinski dohodki pri glavnih carni-carnicah so znašali v drugi dekadi fe-bruarja 1924. 41,398,463 Din. Največ do-hodkov je imela carinarnica Zagreb juž-ni kolodvor 7,560,872 Din, potem Ljub-ljana 4,445,612 Din, Beograd železniška postaja 4,141,409 Din, Subotica 3,296,481 Din, Maribor 2,394,655 Din, Novi Sad 1,687,549 Din, Skopje 1,687,412 Din, Sa-rajevo 1,474,568 Din, Velika Kikinda 1,403,599 Din, Split 1,349,774 Din in drugi.

== Likvidacija banke v Osijeku. Iz Za-greba poročajo, da bo Dobrovoljačka banka d. d. ukinila v Osijeku svojo po-družnico.

== Jugoslavenski vinogradar i vođar, št. 4 ima nastopno vsebino: Naš list gla-silo Saveza jugoslav. vinogradara. — Konstituirajuća skupština jugoslavenskih vinogradara. — Milan Marsić: Vinska kriza i zakon o vinu. — Stj. Bullić: Lo-je gojene u Dalmaciji. — B. Skaličić: Trezna plijesan. — Marko Marčić: Od ma-slinjaka do uljarnice. — Iz naših kraje-va. — Situacija na tržištu. — Izložba i

sajmovi. — Razne vijesti iz vinarstva i vođarstva. — Letna naročnina znaša 60 dinarjev in se pošlje na: Uprava »Jugo-slavenskega vinogradara i vođara«, Za-greb, Petrinjska ulica 28.

== Dobave. Pri ravnanstvu državnih železnice v Subotici se vrši dne 26. mar-ca ofertalna licitacija glede dobave spe-cialnih svodrov (Gagewindebohrer). Pri upravi državnih monopolov v Beogradu dne 26. marca ofertalna licitacija glede dobave 800.000 komadov novih vreo iz jute, v pisarni Stalne vojne bolnice Drav-ske divizijske oblasti v Ljubljani dne 26. marca ofertalna licitacija glede dobave živil in drugih potrebščin, pri upravi dr-žavnih monopolov v Beogradu dne 15. marca ofertalna licitacija glede dobave cigaretnega papirja. Natančneje v Tr-govski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Direkcija državnih železnice v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na 20. mar-ca za dobavo 200.000 kg bukovega og-lja, na dan 18. marca za dobavo 28.000 komadov hrastovih pragov 24/5 m dol-žine. Pogoji se nahajajo na vpogled pri Ekonomskem odelenju (Gospodstvena ce-sta), Ljubljana.

== Davčna konferenca z Italijo, ki je zborovala v oktobru v Ljubljani, se bo nadaljevala dne 15. marca v Rimu. De-legata naše države gg. Hilarij Vodopi-vec ter Niko Marić odpotujeta dne 12. marca v Rim.

== Vprašanje nabave soli v Rumuniji. V Beograd se je vrnila naša delegacija, ki je v Bukarešti vodila pogajanja za nakup soli na račun naše uprave držav-nih monopolov. Pogajanja so se zaključila neuspešno, ker so Rumuni zahtevali pretirane cene.

== Madžarska vina v Češkoslovaški. Po madžarski statistiki je kupila Češko-slovaška v letu 1923. v Madžarski 27.923 hektolitrov vina. Od tega je sama Slo-vaška prevzela 21.124 hl. V Madžarski kupljena vina so večinoma rdeča.

== Insolvenca rumunske banke. Trgo-vinska banka v Sata Mare je najavila insolvenco. Izguba se cení na 20 milijo-nov lejev.

Domače borze

6. marca.

ZAGREB. Na elektnem tržištu je ten-denca čvrsta. Skoro vsi bančni papirji so poskočili. — Na deviznem tržištu je bila tendenca precej čvrsta. Blaga ni bilo dosti in so tečaj vsi deviz poskočili za ne-kaj točk. Narodna banka ni intervenirala. Promet je bil dosti velik. Notirale so de-vize: Amsterdam 2970 do 0, Dunaj 0.1182 do 0.1182, šk 0.118 do 0.115, Bruselj 280 do 285, Budimpešta 0.125 do 0.155, Bu-karešta 0 do 42,75, Italija izplačilo 842,5 do 845,5, Kristijanija 1060 do 1070, Lon-don izplačilo 344,5 do 347,5, šk 343,75 do 346,75, New-York kabel 80 do 81, šk 79,75 do 80,75, Pariz 322,7 do 327,7, Praga 231,5 do 234,5, Sofija 0 do 59,25, Stockholm 2067,5 do 2062,5, Švica 1890 do 1400, Varšava 0 do 0.002; valute: dolar 79 do 80, aK 0.118 do 0.115, Kš 229 do 0, napoleonondori 306 do 315, leži 41,5 do 0, lire 340 do 0; efekti: Eskomptna 167 do 169, Kreditna Zagreb 148 do 149, Hipo-tekarna 87 do 89, Ljubljanska kreditna 235 do 237,5, Jugoslavenska 138 do 139, Pražedniona 1040 do 1050, Etno 190 do 142, Slavenska 106 do 0, Srpska 144 do 150, Eksploatacija 132,5 do 142,5, Seče-rana Osijek 1400 do 1480, Narodna šum-ska 120 do 122, Nihag 125 do 180, Gul-mann 1600 do 0, Slavets 725 do 825, Slavonija 160 do 165, Strojne 160 do 0, Trbovlje 735 do 0, Union 1025 do 1075, Zagorska šumska 230 do 240, Tvor-nica vagona 170 do 177,5, Vevče 180 do 185, 7 odst. investicijsko 61 do 64, vojna škoda 175 do 180.

BEOGRAD. Spočetka je bila tendenca čvrsta, a je kasneje oslabela radi inter-vencije Narodne banke. Notirale so dev-ize: Dunaj 0.1189 do 0.114, Bruselj 232,5 do 237, Bukarešta 42,25 do 42,75, Zeneva 1825 do 1835, London 894,25 do 894,70, Trst 833,5 do 834, New-York 79,75 do 79,85, Pariz 323 do 325, Praga 233 do 233,7.

Sokol

Sokolski i Glasnik in Jugo-slovenski Sokol

Dne 1. marca je izšla četrti številka saveznega glasila »Sokolski Glasnik« in druga številka njegove priloge »Jugoslovenski Sokol«.

Uvodnik v »Sokolskem Glasniku« ob-razlaga uspehe saveznega dne ne toliko v gmotnem oziru kakor v pogledu sokol-ske discipline, kajti je že mnogo društev, ki sklepa odbore seje niso izvršila, kar golovo ni znak pravega pojmovanja so-kolske discipline, zlasti ker je predlog o saveznem dnevu izšel iz vrst župnih zastopnikov ne iz saveza samega. Savezni dan je postal merilo o izpolnjevanju so-kolskih dolžnosti, o vzajemnosti in o sokolski krstosti. — V toplih besedah je risan članek br. Gangla: Tretja obletnica smrti našega prvega brata starost. Iz članka vejo občutna izguba, ki je zadela jugoslovansko Sokolstvo s smrtjo brata dr. Oražna, koje posledice štiti Sokolstvo vedno huje. Idejna zapuščina br. Oražna, ki odseva iz listine njegove poslednje volje: Zdravnik v službi Sokolstva in s

Sokolstvom v službi naroda, bo za večno dokaz idealnega čustvovanja pokojnega Oražna, ki je bil in ostane jaka sokolska osebnost in vzor sokolske požrtvovalnosti, ljubezni in delaljubnosti. Članek je na-pisan kot nagovor pred vrsto in prav bo, ako se dne 11. marca spomnijo vsa naša društva velikega jugoslovanskega Sokola. — Porodilom iz saveza in tehničnega od-bora slede kratki dopisi iz žup, od kate-rih se posebno odlikuje po svoji jedrnatosti in odkriti vsebini poročilo celjske So-kolske župe o nadzorstvu svojih društev. Tako naj bi bila vsa poročila: malo besedi, a mnogo vsebine. — Beleške pa poro-čajo o sarajevskem zletskem vesništvu in o listu Sokolski Vidovdan, ki so ga iz-dali vojvodinski jugoslovanski nacijo-nalisti.

«Jugoslovanski Sokol» ima na prvem mestu spis o Smetani, ob stoletnici nje-govega rojstva od br. Gangla. Br. Ahčin popisuje postanek znaka za sokolski na-raščaj. Članku so pridane tri slike, ki kažejo osnutke, predložene savezu po-tom natečaja za naraščajski znak. — Za naše prednjake je jako poučen članek br. S. Vrdoljaka: O potrebi stručne spre-ma za prednjake, v katerem prav dobro utemeljuje potrebo dobre priprave, ki jo naj ima vsak prednjak, da s svojim po-stopanjem v telovadnici ne odbije gibanja željnih veščev. — Rubrika zdravstva ima kratek spis dr. Majerja o koleri. — Pregled delovanja češkega Sokolstva je opisal urednik češkega lista »Sokol« brat Benda. Nato sledijo krajsja poročila o ruskih in poljskih Sokolih ter o belgijskih, francoskih in italijanskih gimnasti-kih, kar je za naše razmere in za naše štastvo jako poučljivo. — Poglavlje o sokol-ski književnosti in o knjigah, ki spadajo v sokolske knjižnice, zaključuje to števil-ko »Jugoslovanskega Sokola«. — Tudi te dve številki obeh sokolskih glasil sta vrlo zanimivi in vredni, da jih čita vsak Sokol.

Debatni večer se vrši v prostorih Jugoslov. Sokolskega Saveza (Narodni dom) v torek, dne 11. marca t. l. ob 8. uri zvečer. Uvodoma predava br. Bajželj o zaprekah sokolskega razvoja, kakor se bo vršila o tej temi debata, ki ima na-men razbistriti in razširiti vzroke, za-kaj se današnja mladina premalo intere-sira za sokolsko telovadbo in kako naj se odpravijo zapreke, ki ovirajo uspešno so-kolsko delo. Na letošnjih društvenih in župnih obnih zborih so se mnogokrat žule pribože v tem pogledu, zato je dolžnost vseh sokolskih činiteljev, da skušajo izboljšati stanje in napredek Sokolstva. Na debatni večer so vabljeni vsi oni So-koli, ki jim je sokolsko delo zares pri-srčno in ki se zanimajo za porast Sokol-stva. V prvi vrsti pa naj pridejo k se-stanku člani tehničnih odborov, pred-njajših zborov in upravnih odborov Ljub-ljanskih sokolskih društev in žup, dobro-dohli so tudi člani ljubljanskih okoliških sokolskih društev. Seveda velja to tako za žlane kakor tudi za članice. Bratje in sestre, z dostojno udeležbo, s stvarno de-bato ter z resnimi predlogi pokažite, da je sokolsko delo vzvišeno in da nam je za napredek in razvoj sokolske misli ter za dobrobit naše mladine!

Češka inozemska sokolska župa je imela 1. in 2. marca svoj IV. redni ob-ni zbor v Pragi v Tyrševem domu. Ude-ležili so se ga delegati sokolskih enot iz Augsburga, Berlina, Drazhna, Hamburga, Lipskega, Monakovega, Mörse, Nürnberg-a, Pariza, Gornje Orehove in na Bolgar-skem in iz Sofije. Enota v Londonu se je opravila. Obravnavalo se je v posebni seji vprašanje, kako in kdaj naj se odpr-vijo otroci iz tujine v domovino. Češko kmetsko ljudstvo je radevolje prevzelo v oskrbo češke otroke iz tujine, kjer so jih vzgajali v sokolskih enotah ter oskrbo-vali. To delajo vsako leto. Za starostjo župe je bil izvoljen J. B. Zyka, prvim namestnikom K. Beneš, drugim dr. Auer-han, načelnikom J. Spešny, za načelnico M. Březnoska, za tajnika Frydrych, za izobraževalca prof. K. Vetter, za blaga-nika zd. Belohlávek.

Sport

Za smučarje. Oskrbnik koč na Ve-liki Planini pošilja sledeče poročilo z dne 2. t. m. Po momentano nastalem južnem vremenu so nastopili zopet krasi zimski dnevi. Sneg, ki ga je nad poldrugi meter, je osrenjen ter za smuko idealen. Pot do koč zadostno markirana in lah-ka za dostop. Koča sama preskrbljena z vso potrebno prehrano. Dnevi solnčni in jasni brez vetra in megle. Razgled vsled tega krasen. Opozarjajo se vsi smučarji, katerim čas dopušča izlete v naše lepe planine, da posejajo Vel. Planino, ki nudi vsem krasen teren.

Sportske prireditve v Dubrovniku. Kakor poroča dunajski »Sporttagblatt«, priredi splitski Hajduk junija meseca v Dubrovniku velike sportne prireditve, h katerim je povabljenih tudi več dunajskih klubov.

Splitski Hajduk je v nedeljo pri tek-ni za olimpijski cup premagal S. K. Split z 10 : 0. Hajduk, ki je nastopil brez Ro-dina in Kurirja, je bil vso tekmo v očitni premoči.

Sportski mir med Češkoslovaško in Madžarsko še ni vzpostavljen. Pred krat-kim smo poročali, da bosta dva madžar-ska kluba, PTC in MTK, igrala za Veli-ko noč v Pragi proti tamonji Slaviji. To bi bile po vojni prve tekme med društvi teh dveh narodov in bi značile vzpostavi-tev doslej prekinjenih odnošajev med obo-

ma državama. Toda glej čudo! V docela sportske zadeve so se pričele vmešavati politične osebe, ki se še niso mogle otr-stiti znanega madžarskega šovinizma. Sam državni podtajnik v madžarskem notra-njem ministristvu je opozoril inšuvana madžarska kluba na te tekme, ki bi se igrale proti klubom onega naroda, ki so dali tolikokrat povod za ogorčenje ma-džarske javnosti in da treba s tem raču-nati. Sedaj izgleda, da do teh tekem ne bo prišlo in da je madžarski šovinizem preprečil sportsko priateljstvo dveh na-rodov, čijih sportski zastopniki bodo pa vendarle skupno nastopili na Olimpijadi v Parizu.

Avstrija na pariški Olimpijadi. Avstrija odpošlje k lahkoatičskim konkuren-cam na Olimpijado 20 sportnikov, inenumejo se lahkoatičisti Kühnel, Well-helm, Lederer, Schedl, Mahr, Friebe, Be-nedek, Volkmar, Wettermann in Švec. Trening tega moštva bo prevzel Šved Andersolin.

Japonska in Kitajska na Olimpijadi. Nogometni moštvi Japonske in Kitajske za pariško Olimpijado sta že določeni in pridno trenirata. Preden bosta odpo-tovali v Pariz, se bo v Osaki vršila tek-ma med obema moštvoma. Leta 1926 pri-rede narodni Dajinjske vzhoda na Japons-kem svojo Olimpijado od katere bodo ostali narodi izključeni.

Nov plavalni rekord Weissmüllerja. Kakor poročajo iz Miami na Floridi, je Weissmüller postavil nov svetovni re-kord na 100 m. To prgo je preplaval v izrednem času 57,4 sekund.

Sodišče

§ Prepozno napovedana insolvenca. Leta 1921. sta otvorila v Celju trgovino z mešanim blagom in z lesom Jernej in Matevž Turnšek iz Polze pod firmo »Brata Turnšek«. Začetni kapital 10.000 kron ter popolna trgovska in poslovna nezmožnost pa niso ovirali obeh neres-nih trgovcev, da ne bi trgovala kar na veliko in oškodovala tekom časa več drugih podjetnikov. Do februarja 1923. ko sta zaprosila pri celjskem okrožnem sodišču za poravnalno postopanje ter ponudila upnikom 30 odst., sta napravi-la samo eno bilanco, dasi sta se čutila že davno prej globoko zadolžena. Celo knjigovodstvo je bilo v velikem neredu ter poslovanje nikakor ni odgovarjalo trgovskemu zakonu. Je to tipičen slučaj povojne špekulacije na rovaš realne tr-govine. Okrožno sodišče v Celju je ob-sodilo oba brata na mesec dni poostre-nega zapor.

§ Priporočljivi trgovski potnik je 89-letni Anton Gospodarič - Walther iz Bre-ga pri Celju. Kot trgovski potnik tvr-di Wogg v Celju je poneveril v Grazu 27.600 KJ, ki jih je dobil od raznih strank denar porabil večinoma zase, nato pa pobegnil k svojemu očetu. Dobil je tri mesece poostrene ječe.

§ Podjetnost. 25-letni F. 2. iz Mengša, že večkrat kaznovan zaradi tatvine, se je spet enkrat poskušal okoristiti s tujo lastnino, pa mu je tudi to pot spodleto-lo. Svojemu sestanovalcu je odnesel suknjo, ki jo je sicer sam lastnik cenil le na 175 Din in torej ni predstavljala bogve kakšne vrednosti. Velel maza si jo je kar oblekel in šel z njo v kino »Ljubljanski dvor«, od tam pa v najbliž-jo gostilno, kjer je »izposojeno« suknjo prodal za nedolotljivo vsoto. Da bi se iznebil neprijetnega zasledovanja, jo je popihal čez mejo v Italijo. Ker pa je šel čez mejo brez potnega lista, so ga v Logatcu pridržali 5 dni v zaporu in ga reekspedirali. Peš se je vrnil v Ljub-ljano in se prostovoljno javil policiji, ki ga je prepustila ljubljanskemu deželnemu sodišču. Obsojen je bil na 3 mesece tež-ke ječe, vatevši preiskovalni zapor.

§ Kdor drugemu jano koplj... S sodbo okr. sodišča v Konjicah z dne 15. septembra 1923. je bil obsojen posestnik Anton Skutnik iz Velike Lipoglavca na 10 dni zapor, ker je pretepel ženo Štef. Hraboška in mu kradel zelen fižol z njive. Sodba še ni postala pravomočna, ker je vložil Skutnik priziv, istočasno pa ovažil Hraboška zaradi krivega pri-bevanja, češ, da obdolženec navedenega dne ni mogel krasti, ker je bil na delu pri nekih rodnokih. Ker so pa orožni-ške poizvedbe ovrgle njegov alibi, bo moral sedaj pihati dva meseca kako se zaradi hudodelstva obrekovanja.

§ Rekord v poškodovanju tuje last-nine. Dne 27. oktobra 1923. se je naha-lal v večji družbi v gostilni Marka Kran-ca v Gruski 25-letni Rih. Hunki iz Po-ljan pri Zagorski seli. Ker je gostilničar-jev sin osumil nekega Jesiha, da je ukradel konjsko odlojo, sta začela Jesih in Hunki razgrajati, pri čemer je pobil slednji na gostilničarjevem poslopju 43 šip, 3 okvire, 4 rolete, 15 lomcev svetil, 2 svetiljki, kozarce in steklenice v skup-ni vrednosti 15.036 Din. Obdolženec de-janja ni tajil, izgovarjal pa se je s po-polno pijanostjo. Okrožno sodišče v Cel-ju je obsodilo nasilneža na 2 meseca po-ostrene ječe.

§ Nepoboljšljiv postopač. 21-letni bi-ali sluga, Jos. Kolenc iz št. Petra v Sav-dolini je odslužil dne 11. oktobra svo-jo štiričedensko kazen pri celjskem okr. sodišču. Še isto noč jo vrl na Bregu pri Celju v zaklenjeno sobo Jožko Bo-žića, gostilničarja na škarpi ter mu od-nesel razno obleko in čevlje v vredno-sti 8408 Din. Zaradi tatvine in vlačugar-stva že večkrat kaznovan, je dobil od okrožnega sodišča v Celju zopet eno le-to poostrene ječe.

Ant. Balatka:

Bedřich Smetana

narodni umetnik in človek

Smetana gre v češki zgodovini mesto med onim skromnim številom oseb, katere odlikuje silna moralna moč in globoko narodno čustvovanje. Skladatelj je smatral celokupno svoje delo kot dolg, katerega mora plačati svojemu narodu. Sredi največjega trpljenja napiše njegovo pero naslednje besede: «Svojemu narodu hočem podariti še to, kar mu dolžujem in kar nosim v svojem srcu: delo velikega obsega, za katero moram živeti in delati, za katero moram razpolagati» (1882). Tej resnosti je ostal Smetana vest do groba.

Kakor je sam mislil, je tudi svetoval drugim. Leta 1878. piše svojemu učencu Jos. Jiranku, znamenitemu klaviristu v Pragi: «Čeprav živite v boljših gnočnih razmerah kot v Pragi, vendar ne vidim v Vašem sedanjem položaju večje koristi za umetnost. Sedaj vam ne predlagam časa, da bi se lahko poglabili v študij kakor je treba. Če podučujete 8 do 9 ur na dan, ne morete pač nikamor. Obhajujem, da radi tolike zaposlenosti ne pridete do naloge, ki je tako važna za vašo domovino. Domovina rabi predvsem produktivnih talentov. Velika škoda je, če si talenti izbere drug poklic, mesto da bi se posvetili oni stroki, v kateri bi lahko koristili. Zato ne pozabite na to, da ste vse svoje moči dolžni žrtvovati za čast in slavo naroda, iz katerega ste izšli».

Leta 1881. se je pogajal hamburški založnik Pohle s Smetano radi natiskane njegovih skladb, posebno oper. Čeprav je bila ponudba za Smetano zelo laskava, jo je skladatelj odklonil. Vzrok odklonitve je pozneje pojasnil svojemu prijatelju J. S. v pismu s besedami: «Sprejel sem (Pohlejevo) ponudbo samo pogojno in ko ni hotel natiskati naslova v češkem jeziku, sem smatral to za kršitev najne pogodb in mu sploh več nisem odgovoril».

Sličnih mest je najti v Smetanovi korespondenci celo vrsto. Misel in zavest, da še ni storil vsega, kar bi bil češki narod dolžan zahtevati od njega, je Smetano mučila do konca njegovega življenja. Po proslavi stote

uprizorilve «Prodane neveste» je izjavil, da nima več pravice do te opere, ker ga je narod zanj že dovolj bogato nagradil. Po neuspehu «Vražje stene», ki je bila po krivdi uprave zelo slabo opremljena in neskrbno izvajana, se je med pavzo pomaknil v kot za kulise ter je s solznimi očmi izjavil: «Torej naj nič več ne pišem! Prestar sem že, ljudje nočejo ničesar več od mene!»

Zasledovali razvoj Smetanovega narodnega čustvovanja je precej težko. To se more sestaviti samo iz izrekov, katere poznamo iz njegovih dnevnikov. Njegovo narodno čustvo je bilo razvito že v mladih letih. Dasi je obiskoval nemške zavode, dasi ni obvladal v svoji mladosti pravilnosti češkega pravopisa, vendar je že zelo rano navezal stike s Karlovi Havlíčkom ter se udeleževal dogodkov leta 1848. Kot inštruktor v rodbini grofa Thuna je imel radi svoje narodne zavesti precej težko stališče, vendar je komponiral in na grofovskih zabavah igral svoje «Češke melodije». Njegov učitelj Prokšch je dejal o njem, da se preveč zanima za narodnostna vprašanja. Ugajalo pa mu je na Smetani to, da je hotel njegovo metodo prirediti za Čehe. Koliko skladb je zložil za narodne prireditve, plese in podobne naprave! Zato mu je bilo težko slovo od domovine, ko je odhajal na Švedsko ne da bi vedel, če se še kdaj povrne. V Goeteborgu je pisal svoje «Souvenirs du Bohème en forme de Polkas» ter zabeležil v svoj dnevnik: «Zalostno je, da moram iskati zaslужbo tako daleč od svoje domovine, katero iskreno ljubim. Dal Bog, da to ne bi trajalo dolgo».

Ko se je vrnil v Prago ter se po kratkem nemškem potovanju definitivno nastanil v svojem ljubem mestu, je zabeležil (v decembru 1881.): «G. L. Prochazka (kritik, znameniti klavirist, poleg Hostinskoga eden prvih borec za Smetanovo umetnost) me je vpeljal v «Meštansko Besedo», kjer sem se seznanil s mnogimi literati in drugimi odličnimi osebnostmi. Vroče želim izpopolniti se v svoji materinščini, in sicer v govoru in

pisavi.» V tem času se, kadar piše svojim prijateljem in znancem, šestokrat opravičuje radi svojih pravopisnih napak, ki se jih pa je polagoma vedno bolj otrezal. Po neuspehu nekega njegovega slabo obiskanega koncerta beleži v svoj dnevnik: «Nemški listi vse zaničujejo, češki pa hvalijo.» Malo pozneje piše: «V. Besedi» sem bil predstavljen knezu dr. R. Thunx, ki stoji sredi narodnega gibanja. To je pravi značaj in moč visoke inteligence, kakršnih bi potrebovali mnogo, mnogo! Smetana se je vso od mladosti naprej držal narodnih smernic. V tujini je živel samo od hrepenenja po domačiji. Takoj po povratku med Čehe se je vpisal v češko narodno stranko.

Največje veselje mojstrov so bile posebej v letih gluhotne redne seje «Umetniške Besede», katero je pomagal Smetana z vso vneto vzdrževati in krepiti. Če je bil mojster prisoten, je bila glavna točka seje Smetanovo pripovedovanje. Govoril je rad in s imenitnim humorjem. Zaradi gluhot mu je glas padal od nenaravnih višin globoko v nižino. Rad je govoril o svojem življenju, svojih skladbah ter o dirigentih, katere je s svojim humorjem arečno posnema. Ako je le nalezla prilika, je rad sedel h klavirju in je posebno rad sodeloval na kratkočasnih prireditvah.

Prišel je dan, ko so časopisi objavili odklovanja zasluge pri dovršitvi «Narodnega Divadla». Zvečer se je vršila redna seja glasbenega odseda «Umetniške Besede». Smetana je pripovedoval: «Danes sem bral v listih o odklovanjih. Ti isti, ki so bili z menoj v kavarni, so menili, da bi se moral tudi sam potegniti za odklovanje, jaz pa nisem niti mislil na to. Šele sedaj sem začel premišljevali in vidim, da sem storil za češko gledališče več kot drugi, ki so dobili odklovanja. Saj sem vendar ustvaril češko opero! Ampak naj vam povem, zakaj nisem bil odklovan. Ko se je vršila predstava vpričo prestolonaslednika, sem prišel v gledališče kakor navadno v čamari (slavnosni češki nacionalni obleki) mesto v fraku. Naenkrat pridejo k meni in mi povedo, da me hoče prestolonaslednik videti. Sprva sem se upiral in se izgovarjal s čamarom. Slednjič pa sem moral popustiti. Poljali so me torej ter me pred-

stavili prestolonasledniku. On mi je nekaj govoril. Jaz mu rečem nato: «Vaša cesarska Visokost, jaz sem gluha.» Prestolonaslednik se nasloni in govori dalje. Jaz zopet nato: «Vaša cesarska Visokost, jaz sem popolnoma gluha.» Tako je bila moja avdijska pri kraju. Odklovanje pa je splavalo po vodi, samo zategadelj, ker sem kazal svoje narodno čustvovanje tudi na zunan.

Ob času svoje gluhot je Smetana še vedno obiskoval gledališča in koncerte. Ne da bi se tega zavedal, je molil koncerte

s svojo navzočnostjo. Nekoč je prišel s koncertno dvorano, ko je neki klavirski virtuos igral pp. Smetana vstopi in gre v zadnjo vrsto sedežev. Priprčan o sebi, da stopa popolnoma nalahko, je bel precej ropota. Publika, ki je poznala vzrok hrupa, je takto ostala na svojih mestih ter se ni ozirala. Tako je narod ljubil svojega Smetana ter mu ob vsaki priliki dokazoval svojo ljubezen in spoštovanje ter mu na ta način lažal bridkosti, katere so mu prizadevali njegovi ujedljiv tovariši in glasbeni strokovnjaki.

Tujci v Ljubljani

Od srede na četrtek je prenočilo v Ljubljani 126 tujcev, med njimi v hotelu UNION: Fidlerl Vaclav, inženjer, St. Ostrava, CSR.; Golob Josip, zasebnik München; Hamerlitz Maks, mag. pharm. Dunaj; Kozma Desider, lastnik paromlona, Suhopolje; Kobi Vladimir, trgovec, Borovnica; Kronberger Viljem, trgovec, Linz; Loeser Oskar, direktor, Beograd; Lutz Julij, tovarnar, Bludenz; Lavoslav Mandl, trgovec, Novi Sad; Müller Moritz, trgovec, Dunaj; Mazzucato Ivan, trgovec, Padova; dr. Müller Ferdo, odvetnik, Maribor; Mayer Jakob, trgovec, Zagreb; Noveth Karol, inženjer, Trst; Plozzi Josip, trgovec, Milan; Pezdirc A., direktor, Novi Sad; dr. Protič Vasilij, konzul, Celovec; Stern Hugo, trgovec, Dunaj; Šoštar Janko, trgovec, Celje; E. Schiffer, nadučitelj, Zirovnica; Franc Teibtner, disponent, Zagreb; Zihel A., posestnik, Planina.

SLON: Durrig Marcel, direktor, Zagreb; Dauber Wolf, trg. potnik, Dunaj; Eger Gustav, tovarnar, Železniki; Hugo Goldner, prokurist, Belovar; Casali M., uradnik, Reggio Emilia; Krepel Pero, komandant žend. post., Velenje; Kessler Leo, trgovec, Dunaj; Lasus Oto, potnik, Dunaj; Montina Peter, trgovec, S. Gio Manzano; Madiraza Lujo, trgovec, Zagreb; Popović Ivan, trg. zastopnik, Zagreb; Predojčić Jovan, trgovec, Nova Gradiska; Saks Lav, ing. cand., Crnja; Schaffer Leo, inženjer, Dunaj; Schramke Adolf, trgovec, Ptuj; Tomec Ivan, dipl. cond., Dunaj.

JUŽNI KOLODVOR: Adamič Anton, trgovec, Videm; Brusch Peter, trgo-

vec, Trst; Klanšek Franc, trgovec, Loka; Kovač Adolf, trg. potnik, Maribor; Kukulja Pavel, trgovec, Marija Bistrica; Logar Franc, posestnik, Hrastnik; Poberaj Anton, trgovec, Kronberg; Pavlovski Franc, žel. uradnik, Rakek; Vuga Iv, trgovec, Gorica.

LLOYD 7, med njimi: Enbenšek Ivan, stolar, Varaždin; Pink Josip, gostilničar, Kranj; Klavara Vladimir, žel. uradnik, Zagreb; Meršol Vinko, gozdarski uradnik, Boh. Bistrica.

SOCIA: Držanič Franc, trgovec, Bročice; Erga Ante, trgovec, Šibenik; Mihelak Stefan, trg. potnik, Maribor; Hakić Salahovič, trgovec, Zagreb; Salahovič Agan, trgovec, Zagreb; Vovk Ivan, trgovec, Zagreb.

TRATNIK 5, med njimi: Dichter Tobias, trgovski potnik, Dunaj; dr. Jamšek Klotilda, vdova odvetnika, Litija.

STRUKEJ 11, med njimi: Ermeno Josip, trg. pomočnik, Ljubno; Koleno F., lesotrtar, Juvanje; Kordeš Franc, trgovec, Kranj; Ritsch Josip, potnik, Maribor; Rustja Slavica, učiteljica, Dolenja Lendava.

TIVOLI: Stjepanski Vekoslav, atlet, Beograd; Lupak Anton, atlet, Zagreb. Poleg tega v gostilnah: De Schlava 14, Start tiskar 10, Kovač 4, Kajfež 3, Mohina, Novi svet in Amerikanec po 2 in Lozar 1.

Lastnik in izdajatelj: Konsorcijski Jutra. Odgovorni urednik: Fr. Brošević. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vsaka beseda 50 par

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Za «Dopisovanje» in «Zenitve» se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujo se le mali oglasi, ki se plačajo v naprej. Plača se lahko tudi v zameno. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priloženo znanaka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Obiti

Krovstvo

Frane Fujan, Ljubljana, Galicija št. 19 pri dolinskem kolodvoru, izvršuje vsakovrstna nova krovstva dela s škrljem, škalo, opoko itd. — sprejema popravila raznih karib. stroj. Zaloge asbestnega škrlja. 4831

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugo Hibšer, Ljubljana, Valvasorjev trg. 304

Službe

(dobe)

Iščem služkinjo

rednih let, pošteno in pridno, ki zna kuhati in se dobro razume na vsa druga dela. Naslov pove upr. «Jutra». 4809

Potniki

kolonizalisti in manufakturni dobje poskrbeni zahtevati. Naslov v upr. «Jutra». 4928

Iščem strojnika

za parno lokomobilno. Prednost ima oni, ki ima večletno prakso in dobro spravo. Je ter mora biti izkušen ključavničar. Plača po dogovoru. Parna žaga Mat. Tehniški, Ortarica, pošta Dolenja vas pri Ribnici. 4904

„ADRIA“

vaniljin-sladkor in pecivni prašek

Agilnega potnika

dobro vpeljanega, za okvirje in okvirje leta ter strugarja za leseno izdelke, sprejme ta-ko Produktivna zadruga za lesno industrijo v Celju — Lazovi. 4885

Službe

(iščejo)

Mlad trg. nastavljenec

mekane stroke, žel. premeniti službo. Nastopi najraje v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod „Maj“ na upravo „Jutra“. 4890

Trgovski pomočnik

mekane stroke, zmosen slov. in nemškega jezika, 18-letne službe kot pomočnik ali skladničnik. Ponudbe pod skrajno „Pomočnik“ na upr. „Jutra“. 4858

Blagajničarke

in pisarniške moč, lahko tudi sabetnik, 18-letne veštrgovne v Ljubljani. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Začetnica“ 4840

Zavaroval. akviziterja

dobro vpeljanega po Sloveniji, isčemo. Reflektira se samo na varstvene moči. — Pisane ponudbe pod šifro „Veritas 10“ na A. Ioma Company, Ljubljana. 4852

Samostojna gospodinja

varčna in skrbna, žel. mesta le samostojnemu gospodu. — Gre tudi na dobro orožniško postajo. Cenjene ponudbe pod „Samostojna 4000“ na upr. „Jutra“. 4935

Dobra moč

žel. priti na letovišče kot sobarica ali knj. silnice. — Cenjene ponudbe pod „Dobra moč“ na upravo „Jutra“. 4934

Mlad gospod

vojaščinu prost, ki je dovršil 4 razr. realne in trgovski točaj, išče primerne službe. Ponudbe se pošlje na upr. „Jutra“ pod šifro „Karkoli“. 4914

Dekle

iz boljšega meštkega hiše, bi se rada naučila kuhati. V prostih urah bi za to pomagala v gospodinjstvu. Ponudbe na naslov: Mihelč Marija, Stari trg pri Ormožju. 4889

so kot najstarejši izdelki, najbolj in najbolj priljubljeni:

Izprašan strojnik

in kurja za vse kotle in stroje, 18-letne službe. Iščem strojni ključavničar, kakor tudi za montiranje električnega toka, a prav dobrimi spricavili. Ponudbe pod šifro „Strojnik“ na upravo „Jutra“. 4870

Izvežban potnik

prevzame za razpčevanje poljuben predmet. Pisane ponudbe pod šifro „Poljubno“ na Aloma Company, Ljubljana. 4906

Izložbeni aranžer

prevzame stalno službo ali tudi posemne aranžementne izlož. — Ponudbe pod šifro „Berlinska 504“ na Aloma Company, Ljubljana. 4907

Prodaj

1 vagon borovih desk

20, 25, 50 mm, suhih, nečezmanja, se prodaja. Vpraša se: Zalec, pošta predal 7. 4850

Filatelisti!

Na obroke si hitro poseni izpopolniti zbirko. — Na željo poslijem na izbiro in v komisijo proti garancijam. — J. Bradač, Ljubljana, Stari trg št. 11. 4893

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti Kdor išče službo itd. na upr. Jutra v „Jutra“

Več kosov

malo rabljenega pohištva, se takoj prodajo po nizki ceni. Naslov pove uprava „Jutra“. 4801

Hrastovega ležeh. lesa

je v večji množici naprodaj. Naslov pove uprava „Jutra“. 4888

Znižane cene

za otroške vozičke, ki se dobi-jo direktno v domači tovarni obročih vozičkov in dvokoles TRIBUNA, F. B. L. Ljubljana, Karlova cesta 4. Iztotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali po-močni motorčki, šivalni stroji in pnevmatika, ter se sprejemajo v popolno popravilo za smajljanje in posiljanje dvokoles, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. — Prodaja se tudi na obroke. 4297

Apno

živo, neuglašeno, prvovrstno, več vagonov, se prodaja. Pisane vprašanja na pošti predal št. 7, Kamnik. 3522

Štedilnik

skoraj nov, se prodaja. Ogleda se v Slovokori ulici št. 19. 4874

Pletilni stroj št. 8

malo rabljen, v dobrem stanju, se proci prodaja. Naslov pove podružnica „Jutra“ v Mariboru pod šifro „Stroj“. 4884

Kmet-pridelki

Lep oves

po primerni ceni naprodaj. Naslov pove uprava „Jutra“. 4885

Kupim

Kupim znamke

samo kompletne serije Evrope, nerabljene ali rabljene. — Ponudbe pod šifro „Znamke“ na upravo „Jutra“. 4762

Kože

verne, polhove in od vse druge divjačine, kupuje za izposredstvo v vsaki množici D. Zdravčič, trg. umija, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 9. 4839

Vrt

v mestu, solnčna lega, ograjen, za vrtnarstvo ali zele-njavo zelo pripraven, se pod ugodnim pogojem odda v najmo. Naslov pove upr. „Jutra“. 4632

Hiša z vrtom

s 4 stanovanji, perilnico in blagom, se prodaja v Rožni dolini. Poizve se do 14. 2. m. v trgovini Bartl, Rožna dolina. 4892

Hiša z vrtom

s 4 stanovanji, perilnico in blagom, se prodaja v Rožni dolini. Poizve se do 14. 2. m. v trgovini Bartl, Rožna dolina. 4892

Nepremičnosti

Lepa gorska vila

na Gorenjskem, primerna za letovišče, se radi selitve prav ugodno prodaja. Vprašanja na Aloma Company, Ljubljana. 4908

Posestvo

tri četrt ure od postaje Rim. Toplice ali Zidani most, ki obsega 9 oravov lepe rodovitne zemlje ter nekaj gozda, na novo sreguliranim vlogradom ter lepim sadonostnikom, hišo, gosp. poslopjem in kletjo, vse v dobrem stanju, se prodaja radi preselitve. Radi se lahko dve govedi in toliko pridele, da se majhna družina lahko preživlja. — Cena 154.000 kron. Natančnejša pojasnila daje Drago Ulaša v Šmarjeti, Rimske toplice. Na nepričleno znanstvo se ne odgovarja. 4880

ADRIA-izdelki osvili so vsled svoje izborne kakovosti vso Jugoslavijo. iv

Pozor, Amerikanci!

Proda se iz proste roke večje kmečko posetstvo z vsami gospodarskimi poslopji, s lepim sadnim vrtom, njivami, travniki in gozdom. V hiši se nahaja sedaj tudi gostilna in sicer ob cesti škofja Lokar-kolodvor. Natančnejša pojasnila daje M. Kršinič, Rajbenburg. 4828

Enonadstropna hiša

v sredini mesta Celja, se takoj prodaja. Naslov pove upr. „Jutra“. 4820

Gostilna

s lepim poslopjem tik glavne ceste v kraju Celje, se s inventarjem vred prodaja za 200.000 Din. Naslov v upr. „Jutra“ pod značko „Dobra gostilna“. 4768

Hiša z vrtom

in gostom, sredi trga v Zelenihkih nad škofjo Loko na Gorenjskem, prodam. — Ivan Tavcar, Želzniki št. 118. 4611

Hiša z vrtom

v lepem kraju na Dolenjskem, se zamenja s hišo ali vilo v Ljubljani. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Hiša 2008“. 4868

Lesni trgovci, pozori!

Kdor ima veselje do lesne trgovine, lahko vstopi kot družabnik v trgovino mešanega blaga na zelo prometnem kraju na de-želi. Zmožnost ni pojor, ker se lahko tukaj tudi. Ponudbe pod „Veliki zaslužek“ na upr. „Jutra“. 4895

Iščem družabnika

za 50.000 Din. (namenskega), ali 50-100.000 Din. izčem v trgovino mešanega blaga na zelo prometnem kraju na de-želi. Zmožnost ni pojor, ker se lahko tukaj tudi. Ponudbe pod „Veliki promet“ na upr. „Jutra“. 4895

50.000 Din posojila

proti primernim obrestim, 18-letni, samostojen trgovec na knjižbo na prvo mesto. Naslov pove uprava „Jutra“. 4789

Stanovalnja

Majhna soba

s posebnim vzhodom, se odda. Iztotam se sprejme samostojno-valet ter so prodaja in taket in par lakastih ženskih čevljev. Kje, pove upr. „Jutra“. 4928

Kateri hišni gospodar

bi mogel tekom prihodnjih mesecev ali vsaj na jesen vzeti na stanovanje mirno stranko brez otrok, proti ev. večletnemu plačilu stanarine vnaprej ter večkratni brezplačni dostavi premoga na leto? — Cenjene ponudbe pod šifro „Snažnost“ na upr. „Jutra“. 4930

Stanovanje

iz 2 sob, kuhinje in pritiškin v mestu, se zamenja s večjim ali enakim tudi v mestu. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Ugodna zamenjava“. 4883

Lepa soba

s posebnim vzhodom in elektr. razsvetljavo, se takoj odda. Naslov pove uprava „Jutra“. 4918

Opremljeno sobo

za gospoda v erodičnem mestu, parket, elektrika, komfort, odda Realiteta pisarna v Ljubljani, Poljanska cesta 12. 4887

Šivilja

s lastno postojalno in šim-nico, išče separirano sobo. — Ponudbe s navodno ceno na upravo „Jutra“ pod „Šivilja“. 4877

Lepa soba

s posebnim vzhodom in elektr. razsvetljavo, v 1. nadstropju, se takoj odda boljsemu so-lidnemu gospodu. — Naslov pove uprava „Jutra“. 4872

Lokali

Primeren prostor

za delavnico se išče. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Krojašstvo“. 4868

Kapital

Tihega družabnika ali družabnice, (namenskega), s 50-100.000 Din. izčem v trgovino mešanega blaga na zelo prometnem kraju na de

Lucifer

187

Pred njima sedi pri krmilu Romski in vodi letalo. Za tako kratko vožnjo — kajti slavnemu letalcu se je šesturni polet, čeprav nad polarnimi kraji, zdel igra — ni potreboval poljski častnik nobenega spremljevalca-pilota. Zato tudi ni ugovarjal, ko ga je Laurence prosila, naj ne vzame seboj Berget in Doppa. In ker je bilo letalo R.C.-3 prvotno z močnim motorjem, ki ni nagajal, je bilo treba Romskega paziti edino le na smrt.

Takoj spočetka se je dvignil v različne višine, da se izogne velikim zračnim tokom, ki jih povzročajo razlike v temperaturi zemlje, ledu in morja v ozračju blizu površine zemeljske oble. In ko je začutil, da je ozračje razmeroma mirno, ni mislil več na nič drugega, kakor da dosepe na severni tečaj, do utrdbe Wartec v čim krajšem času.

O načrtu Jeana Sainclaira Nyctalopa ni poročnik Romski vedel nič več kakor drugi ljudje v Elmwoodu. A glavna točka tega načrta, ki je po Sainclairovih besedah zagotavljala zmago z devetindevdesetimi izgledi proti enemu, glavna točka mu ni bila znana, kajti o njej so vedeli le Sainclair sam, Lourmel in sir Patrick.

Kljub temu je bil Romski prepričan, da bi izvedba tajnega Nyctalopovega načrta prišla na aeroplan R.C.-1, R.C.-2 in R.C.-4 k previdnosti in počasnejši vožnji: prvič, ker bi morali pluti nad oblaki, vsaj dve tretjini puta, da bi jih ne izsledila izvidna letala z utrdbe Wartec, ki morda krožijo nad severnimi pokrajinami; drugič pa bi morali pluti čim nižje, da jih ne opazi stražniki na Wartecih utrdbah; in končno bi morala letala pristati vsaj

nekaj kilometrov od utrdbe Wartec, da da tam Nyctalope svoja zadnja navodila.

Iz vseh teh vzrokov je po Romskevo mnenju bilo zelo malo verjetno, da bi Sainclairova letala dohitela aeroplan R.C.-3, in je bil prepričan, da Sainclair ne bo mogel preprosti Laurence in Grisylinega načrta.

Romski se torej ni niti najmanj vznemirjal.

Bil ni niti za trenutek v dvomu, da ga čaka na tečaju smrt. Pa saj je svoje usodo prostovoljno položil v sladke Pallijine roke! Če ostane povki sladek in hvaležen spomin nanj, kaj za to, če daruje svoje življenje!

«Ker tvojata Pali in Grisy smrt iz ljubezni,» si pravi sam pri sebi, «je povsem naravno, da jo tvegam tudi jaz iz istega vzroka.»

Ljubezen je pač slepa in logike ni v njej.

Ura je doletela deset... enajst. Ure minevajo. Skozi hladno atmosfero brzi R.C.-3 in temna polarna svetloba mu kaže pot.

Trem ljudem, ki sede v letalu, ne pade niti na misel, da bi govorili med seboj. Saj so si že vse povedali, predno so ostavili naselbino Elmwood in podmornico Oberalles. Da, vse so si že povedali... Potem pa oglašujoči ropot motorja...

Polnoč!... Ena... dve...

Da, ura s svetilnicami kazalec, ki jo je imel Romski pred seboj in na katero sta videli tudi Laurence in Grisy s svojih sedežev, ura kaže že dve...

Romski se spusti z letalom pod oblaki, ki je od časa do časa zakrival zemljo pod njim.

«Utrdba Wartec!» kričnje Laurence

s glasom, ki se mu pozna razburjenost.

Iz dalje se zasveti svetilnik.

Zdelo se je, kakor da sega svetilnik visoko gor v ozračje, a bila je le optična prevara, ki pa ji niso nasledili ni Romski, ni Laurence, ni Grisy.

Niže, pod svetilnikom, se zasvetijo majhne bele lučke: znamenje, da val še ne spe v trdnjavi Wartec.

«Blizu se ura, ko Gló XIII. vstane,» pravi Grisy.

Laurence je ne čuje. A tudi njej je v tem hipu prišla ista misel, ki jo je Grisy izgovorila.

«Če se ni zgodilo kaj nenavadnega,» povzame Grisy, «bomo dospeli do utrdbe, ko bo še trdno spal.»

Tudi ta beseda so izražale Laurencino misel.

Pallijina želja je bila, dospeti na tečaj, dokler bi Lucifer še spal. Isto željo so imeli, Laurence je to vedela, tudi Jean Sainclair in njegovi spremljevalci. A Laurence kakor tudi Romski sta računala, da bosta dospela z Grisylo vsaj eno uro pred Sainclairom na cilj — če se seveda letalu ne pripeti kaka nezgoda.

«Dovolj časa, da zmagam ali pa umrem,» si je dejala Laurence.

In zdaj se prikaže črna masa utrdbe Wartec z visokimi, ledenimi stolakati.

Tako blizu je že, s svojim velikim svetilnikom, da se Romski začne brzo spuščati na zemljo.

Aeroplan se dotakne s kolesi ledenih tal in letalo poskoči. Potem pa počasi zdrsne, se premika vedno počasneje in obstoji.

Romski vstane in se obrne k damama ter jima z mirnim glasom pravi:

«Leteli smo počasneje kakor sem mislil. Med poletom mi ni padlo na misel, da bi pogledal na števec. Ura je dve in dvajset minut...»

«Brž, Romski!»

Grisy si zmeče rokavice in vrti okrog častnika močno vrv ter mu zveže roke in noge ter močno zadrigne okrog zapestij. Nato ga položi na prazni sedež, ki je navadno služil za mehanika in se obrne h Laurenci.

«Kaj sedaj?» jo vpraša.

«Izstopiva in pokliva v smeri proti utrdbi Wartec,» odgovori Laurence z odločnim glasom.

A predno izstopi iz letala, se skloni h Romskeemu. Častnikov obraz zre smehljaje iz kušne in visoko zapetega ovrtnika.

«Priatelj dragi,» mu pravi, «zahvaljujem se vam iz globine svojega srca.»

«Zdaj mirno pričakujem smrt,» dahne mladi mož.

Grisy je med tem že skočila na ledena tla. Laurence jo posnema, in obe ženski se napotita proti utrdbi Wartec.

Vedeli nista ni najmanj, kak sprejem ju čaka, pripravljeni pa sta bili na vse.

Le na to, kar se je v resnici zgodilo, ne.

Evo, kaj:

Junakinja sta jedva napravili dvajset korakov, ko se izza belega obzidja utrdbe Wartec pojavi svetel šop in švigne v zrak ter ju ovije z bleščajočo svetlobo, mnogo svetlejšo kakor jo razširja polarno sonce. Nato zažujeta nekak žvižg in nekaj pade poleg njiju, kakih dvajset metrov na desno na led. Bila je neka črna stvar, ki se je takoj, brez poka, odprla kakor zrelo granatno jabolko.

«Granata!» kričnje Laurence in postoji.

«Upavalna granata!» doda Grisy. «Kako, da nisem mislila na to? ... Na vse, vse drugo, le na to ne! ... Kako bedastočo sem učila! ...»

Nov projektil zabrni skozi zrak, pade na njuno levo in se razpre. Dva pramen črnega dima praseta iz njega

in se razširita naokrog. Potem se ena granata, ki pade pred njo, ona zadaj za njo, in potem udarec na udarec, vsako sekundo nova, in dim obda ženski in aeroplan.

Laure in Grisy jih ne štejeta več. Držeč se za roke tečeta naprej, vedno naprej in zavijeta na levo, kjer sta zagledali med dvema stolpoma dima malo votlino. A projektill jima hrne z vseh strani in nakrat se več ne vidita iz dima, ki ju zagrne popolnoma. Noga jima že klecajo in v duši jima vstaja strah, da se ne bosta mogli prebiti do čistega zraka. Z obupnim naporom se poganjata naprej, sklanjata glavo...

Laurence se prva ježe zgrudi. Grisy je še toliko pri zavesti, da se skloni h prijateljici, hoteč ji pomoči. A tudi ona vzdrih jedva nekaj sekund. Zavest ji izgine, deklica zapre oči in pade pokraj Laurence.

Minute pretečejo. Tedaj zaveje nakrat od utrdbe Wartec silen pliš kakor iz ogromnega maha, plaskajoč veter, ki v hipu pretrga in razprši dim. In v obzidju se odpru vrata, iz katerih plane dvanaest maskiranih mož.

Ko dospo do onesvečenih, v kožuho zaviti, brezobličnih teles, da eden izmed mož z mrklm glasom povelja, ki bi jih Laurence in Grisy ne razumela, tudi če bi bili pri zavesti.

Nato steče isti mož — očividno njihov poveljnik — k aeroplanu in z njim še sedem mož. Ko vidi, ne brez presenečenja, da se v letalu nahaja le en mož, skrbno povezan od nog do glave, kričnje povelje, in močje začno potiskati aeroplan R.C.-3 po ledu proti utrdbi.

Dvajset minut kasneje so Laurence, Grisy in Romski, prvi dve še vedno zavite v kožuho, tretji tudi, a brez voz, na veliki bazaltni mizi v sobi, ki jo razsvetljuje električna stropna svetilka.

(Dalje prihodajše).

Naznanilo!

Podpisani naznanja slav. občinstvu, da se je popolnoma prenovil in povečal higijenični brivski salon v hotelu „Slon“, Ljubljana, Dunajska c. v veži, levo. Za obisk se priporoča

Rudolf Jurman
brivski mojster

POTNIKA

prvovrstno moč, sprejme takoj manufakturna veletrgovina v Ljubljani. Ponudbe z referencami in zahtevki pod „Soliden in verziran“ na upravo „Jutra“ do 12. marca 1924.

Iščeta se

dva fizično sposobna upokojena orožnika za službo kot nočna čuvaja.

Ponudbe so poslati na upravo „Jutra“ pod „Nočni čuvaji“.

Za skorajšnji vstop iščemo prvovrstnega uradnika(co)

ki zna perfektno stenografirati in pisati na stroj. Pismene ponudbe z vsemi potrebnimi podatki naj se naslovijo na: Združene papirnice Vevče, pošta Dev. Mar. v Polju.

Iščem izvežbano likarico

ki bi hodila trikrat v tednu (lahko tudi po službi) na dom likati. — Ponudbe pod „Likarica“ na upravo „Jutra“.

„ELIN“

družba za električno industrijo d. z. o. z.

Gradi električne centrale in naprave. — Velika zaloga motorjev in električnega materiala. — Cene izredno nizke. Postrežba točna. Na željo poset inženirja brezplačno.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 1, telefon 88, Maribor, Vetrinjska ulica št. 11, telefon 239.

Pozijte in telovite Grintovec

v gradu Pročavar pri Kranju v Sloveniji. Krasnega solana lega na vrhovju velikih Alp Grintovca in Stariča. — Ozračje po zdravniških dokazih izredno. Velike šume, izvrstna prilika za ribolovne in turistične rekonevlescente. Stalne gledališke predstave novo obnovljenega gledališkega društva. — Krasne kopeli, velik park, penzije. — Zračne velike sobe. Oskrbna prvovrstna, hrana obilna pri zelo nizkih cenah. — Telefon na postaji v penziji. Vse leto odprto. Prilagojeno za vodstvo penzij.

Volna

za jumerje in obleke v najmodnejših barvah se 1 Toni Jager-Lerne Dvorščak trg 1.

Ivan Jax & sin Ljubljana Gosposvetska cesta priporoča svoje bogato zalogo Pisalnih strojev „Adler“ in „Urania“ Svalnih strojev za rodbino in obrt Voznih koles Styria - Dürkopp - Gröbe kolo (Wellenrad). Ceniki sestavljeni in franko.)

Opozorjamo na Zakon o oblašni in sreski samoupravi ki se nanaša pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani ter valja s poštnino vred Din 6-50.

Prodajam

vsled novo došlega blaga in povišanja dinarja vse blago po zelo nizkih cenah. Sukno, hlačovina, plavine, oxforde in vse vrste belo blago najboljše kakovosti tu- in inozemskih tovarn.

Krojači poseben popust!

IVAN KOS

LJUBLJANA Šiška Sv. Petra cesta Celovška cesta 2

ZALOGA KLAVIRJEV IN PIJANINOV najboljših tovarn Bösendorfer, Upraka, Ehrbar, Schweighofer, Original Stigl

itd.

Jerica Hubad, roj. Dolenc

LJUBLJANA, Hlärjeva ulica št. 5.

Stroji za obdelovanje lesa naprodaj:

2 tračni žagi, 800 mm (Bandsäge), Stružnica, van iz železa (Drehalerbank), dve skobjalnici (Fräsmaschine), Kopirni stroj (Speichenkopiermaschine), 2 Kopirna stroja (Kopiermaschine), Univerzalni kolesni stroj (Universalradmaschine), Vrtnik za glavinske pušice (Nebenbüchsenbohrmaschine), Krožna žaga z železnim podstavkom (Kreissäge), Krožna žaga s profilnim železnim podstavkom (Kreissäge), Vrtno (Langlochbohrmaschine), Delni aparat za vrtnje špicastih luknjic in glavine (Bohren der Speichenlöcher und Naben), Brusilno kolo s kamnom 900 mm (Schleiftrog), Avtomatični nožni brusilni stroj (Messerschleifmaschine), Kline krožne žage pri brusilnici (Kreissägeblätter-Schleifmaschine), Kline tračne žage pri brusilnici (Bandsägeblätter-Schleifmaschine), Stenski vrtni stroj (Wandbohrmaschine), Ročna stanca (Handstanze), Ročna stanca s prestavo, Vzvodne planske škarje s prestavo (Hobelblechschere), Bechejev zračni bāt 150 kg teže (Beche Lufthammer 150 kg Bärge-wicht), Ajaxov opralni tolkač 60 kg (Ajax Federhammer), Padna klapka 150 kg (Fallhammer), Hidravlični naklesni strkalni stroj (Radreifen-Stauchmaschine), Vetrilo na 4 ognja (Ventilator für 4 Feuer), Nakovaljo (Ambosse), Ravnalne plošče (Richtplatten), Grezilne plošče (Gelenkplatten), Stajerski primež (Schraubstöße).

Ponudbe pod „STROJEVI“, Maribor, poštni predal št. 27.

Dežne plašče

iz prvih angleških tovarn

od Din 350— do Din 500—

Glavna zaloga:

Drago Schwab, Ljubljana Dvorni trg 3.

Za nepremočljivost jamčim:

952/a

Ena- ali dvodružinska vila

v Celju se vzame v najem.

Plača se za par let naprej kakor tudi se nudijo še druge ugodnosti. — Ponudbe na poštni predal št. 16, Celje.

Sprejmejo se vsa dela za strojno vezanje

(mandala, richelien in v ploščastem ubodu). Novi vzorci za ročna dela. Češka platna in šifoni.

Matek & Scholz Ljubljana, Dalmatinova ul.

Sienkiewiczovi romani

Nova izdaja

Izšla je prva knjiga znamenitih Sienkiewiczovih del zgodovinski roman

Z ognjem in mečem

684 strani velike osmerke, 22 ilustracij. Cena v polplatno vezani knjigi Din 120—, s poštnino Din 125-50.

Istočasno je šla v tisk druga knjiga, ki obsega nadaljevanje povesti „Z ognjem in mečem“, zgodovinski roman

Potop.

„Potop“ bo izhajal ilustriran v zvezkih po 128 strani. Obsegal bo okoli 1000 strani. Vsak zvezek bo veljal s poštnino vred Din 25— za one, ki se na roman takoj naročijo ter naročnino naprej pošljejo vsaj v enakih obrokih, kot bodo izhajali zvezki. Cena celemu romanu bo pozneje v knjigotrštvu za 30 % višja. — Oba romana „Z ognjem in mečem“ in „Potop“ se naročata pri

TISKOVNI ZADRUGI v Ljubljani Prešernova ulica št. 54 (nasproti glavne pošte).

Ljubljanska kreditna banka.

Daljška glavnica: Din 50.000.000.—

Rezervni zaklad okoli Din 10.000.000.—

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.

Tel. št.: 261, 413, 502, 503 in 504.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.